

GLAS GORENJSKE

13-letnica borbe na Gorenjskem

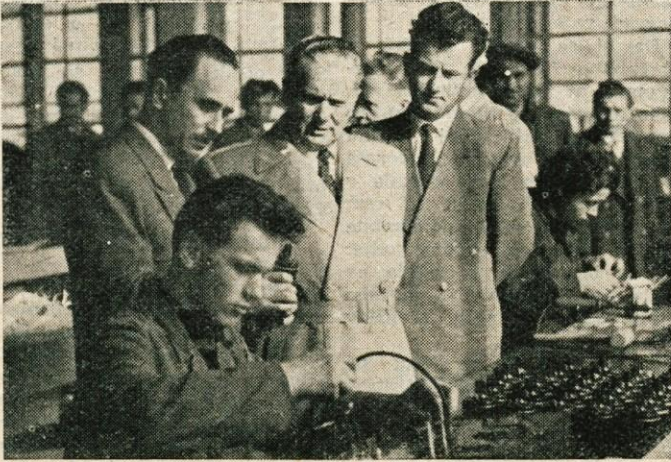
21. in 22. aprila bo minilo 13 let od znane dvodnevne junaške borbe in tragedije 13 partizanov Kranjske čete v jami na Okroglem. V neenaki borbi s tisočkrat močnejšim sovražnikom so padli herojske smrti Stane Zagar ml., član Pokrainskega komiteja SKOJ in njegovi tovariši.

Vsako leto ob obletnici se zbere prebivalstvo bližnje okolice, predvsem pa mladina iz Kranja, ki s skromnimi svečanostmi počasti spomin padlih junakov, prvoborcev in si ogleda prizorišče dvodnevne borbe trinaajstoročnega obkoljenih partizanov 1942. leta, borbe, ki po junaštvu in pretresljivi človeški tragiki spada med najsvetlejšje primere NOB in ljudske revolucije.

Tudi ob letošnji 13. obletnici bo spominska svečanost na Okroglem. Organizacija ZB NOV Naklo je uredila okolico in dohod k jami, na grobu padlih pa bo odkrila spominsko ploščo v nedeljo, 24. aprila t. l. ob 14. uri. Organizacija ZB vabi ob tej priložnosti vse svoje in sorodnike padlih, kakor tudi prebivalstvo bližnje in daljne okolice, da se udeleži svečanosti.

Predsednik Tito je obiskal „Iskro“

Ko se je zvedelo, da je predsednik republike Josip Broz — Tito prišel na Gorenjsko, so v „Iskri“ upali, da jih bo tokrat

Predsednik Tito v navijalnici vžigalnih tuljav

le obiskal. Ob neki priložnosti je namreč delovnemu kolektivu te tovarne obljubil, da jih bo obiskal, brž ko mu bo dopuščal čas. Tokrat se je delavcem to-

varne »Iskra« izpolnila vročna želja, da vidijo predsednika.

Tito prišel na Gorenjsko, so v „Iskri“ upali, da jih bo tokrat ure se je po tovarni kot blisk razširila vest, da je v tovarno prišel predsednik republike Josip Broz — Tito, da si ogleda obrate naše najpomembnejše tovarne precizne mehanike. — S

predsednikom republike sta prišla no obisk tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko in generalmajor Milan Žeželj. V spremstvu direktorja tovarne Silva Hrasta in predsednika delavskega sveta Albina Roglja so visoki gostje obiščali vse glavne obrate tovarne. Predsednik republike maršal Tito se je zelo zanimal za proizvodnjo in izdelke. V nekaterih oddelkih si je celo zelo podrobno ogledal proces proizvodnje. V razgovoru s predstavnikom organov samoupravljanja je predsednik Tito dejal, da je zadovoljen s kvaliteto izdelkov te tovarne, saj je o njih slišal pohvalo tudi v inozemstvu. Dejal je, da ima vtis, da je tovarna dobro organizirana in urejena, vendar se mu zdi, da je v obratih še premalo modernih strojev, ki jih potrebuje ta industrijska panoga.

Ko so gostje pri ogledu prišli do kinomontažnega oddelka, kjer pripravljajo kinoprojektore, je predsednik delavskega sveta izročil predsedniku republike kot darilo kolektiva ozko-

vost svojih izdelkov, ki je najboljši porok za uspeh. Poudaril je, da ima tovarna lepo bodočnost pri izvozu v azijske države, ki jim želimo pomagati pri odstranjevanju njihove zaostalosti. Zato trgovanje z njimi ne sme biti izključno trgovskega značaja, temveč moramo v prvi vrsti stremeti za tem, da jim res pomagamo.

Pred odhodom predsednika Tita iz tovarne, so se na dvojni zbrali delavci in delavke, da še enkrat pozdravijo svojega predsednika.

Želeli so tudi, da jim predsednik Tito nekaj spregovori. Maršal Tito je njihovi želji ustregel in dejal, da je vzradošen, ko vidi toliko mladih ljudi, ki sestavljajo kolektiv te tovarne. Izrazil je željo, da bi se mladi proizvajalci še bolj pogotobili v svoje delo, še izboljšali kvaliteto svojih proizvodov in se pri starejših članih kolektiva učili in si pridobili njihove izkušnje. Predsednik Tita je razveselilo dejstvo, da delavci v tovarni delajo vestno in kakovostno.

7a vsebine

Ljudje in dogodki

- »PLAMEN« v plamenih
- Pred Prvim majem
- »KOMFORTNO STANOVANJE ZAGOTOVLJENO«
- Kulturno življenje v Mengšu
- O kranjskih kegljačih
- Pionir
- AFRIKA IN JAZ

Z zasedanja LOMO Jesenice

V sredo popoldne je zasedal na Jesenicah Ljud. odbor mestne občine. Razpravljal je o zaključnih računih gostišča, kino »Radia«, strelske družine, Svobode, Mestnega gledališča ter gostišča pri Hermanu, pri Lipavcu in pri Hafnerju. V vseh gostiščih je pregledala posebna komisija poslovanje, izdelala zaključne račune z realizacijo družbene obveznosti in obveznosti iz dobička ter jih predložila ljudskemu odboru mestne občine v potrditev. Ker je bilo poslovanje gostišča v glavnem zadovoljivo, je ljudski odbor mestne občine zaključne račune potrdil. Dalje je ljudski odbor pregledal predlog davčnih stopenj, dopolnilne dohodnine od kmetijstva, dohodkov gospodarske dejavnosti in samostojnih poklicev za leto 1955 v primerjavi z republiškim okvirom v letu 1954. Davčno lestvico za dopolnilno dohodnino je ljudski odbor sprejel. Ljudska centralna sindikalna knjižnica na Jesenicah je bila z odločbo Ljudskega odbora mestne občine Jesenice preimenovana v Ljudsko knjižnico na Jesenicah. Kot finančno samostojni zavod je odbor razpravljal o pravih organizaciji in delovanju Ljudske knjižnice na Jesenicah in pravila sprejel.

Letošnje načelo: skrajno varčevanje

Oba zbor OLO Radovljica sprejela okrajni družbeni plan in proračun - Delitev okrajnih sredstev mestnim občinam in občinam v razpravi

Pretekli petek sta razpravljala na celodnevem zasedanju oba zbor OLO v Radovljici o letošnjem družbenem planu in proračunu. O podrobnosti družbenega plana smo v našem listu že pisali obširno poročal. S tokratnega zasedanja pa bi seznanili naše bralce v prvi vrsti z razpravo, ki je postala najzanimivejša takrat, ko se je sukala okoli udeležbe mestnih občin in občin na dohodkih okrajev.

Pričakovati je bilo, da se bodo predstavniki z Jesenic postavili po robu osnutku udeležbe ljudskega odbora na dogodku, ki je bila predvidena za Jesenice v višini 12%. Ljudski odbor mestne občine na Jesenicah se ni strinjal, ko je se razpravljalo o osnutku družbenega plana, z osnutkom in je za to sestavil posebno komisijo, ki je pripravila ustrezno obrazložitev stališča LOMO.

Administrativni proračun ljudskega odbora na Jesenicah bi moral znašati 133 milijonov, medtem ko bi po prvotnem osnutku prejeli le 113 milijonov dinarjev, se pravi, da zmanjka občini samo za pokritje proračuna 20 milijonov dinarjev sredstev. Razen tega pa mora občina še obvezno plačati Zelezarne 11 milijonov dinarjev za ledarno (arbitražna sodba), za neporavnane račun iz lanskega leta za vodovod pa 344.000 din; hotel »Korotani«, ki ga preurejajo, bo terjal 12 milijonov dinarjev (!), nadalje je potrebno 5 in za urbanistične načrte 2 milijona dinarjev. To so tako imenovane »neodložljive« investicije.

OLO je skušal od pomoči težavnemu položaju Jeseničanov in jim je razen udeležbe na ostalih sredstvih povečal tudi udeležbo na dobičku ostalih gospodarskih organizacij od 12 na 14%. Vendar s tem vsi problemi še niso rešeni. Zato je predlagal OLO naj LOMO pokrije nekatere manjše dolgeve in najnekomunalne gradnje iz svojega investicijskega sklada, medtem ko bi račun za ledarno plačali iz osnovnih kreditnih skladov OLO, račun za preureditev »Korotana« pa delno iz osnovnih kreditnih skladov OLO delno pa naj bi ga plačal LOMO. Odborniki so za ta predlog, ki ga je dal predsednik okrajnega ljudskega odbora Milan Kristan glasovali takole: odborniki zborja proizvajalcev 19 za in 6 proti, odborniki Okrajnega zborja 26 za in 3 proti.

Pri vsej razpravi in obravnavanju teh odnosov pa je pomembna predvsem ugotovitev, da so te težave, ki so se morda

postavile v najostrejši obliki ravno na Jesenicah, odraz določenih slabosti naše investicijske politike, ki je temeljila (vse preveč) na tem, da smo s posameznimi gradnjami začeli, češ saj bo že potem dal nekdo denar, da bomo začeta dela dokončali. Barantali in gospodarili smo z denarjem, ki ga smo nismo imeli v žepu. Da smo gradili na preširoki fronti, brez ekonomske utemeljenosti, nam dokazuje te-li številki: doslej smo investirali v radovljiškem okraju 5 milijard dinarjev v vse mogoče objekte, vendar bi za njih dokončanje potrebovali še nič manj kot 3,5 milijarde. Nedvomno dovolj zgovorni do-

kazi, da tako ne gre nadaljevati.

Poudariti je treba nadalje ugotovitev, ki se je kot rdeča nit vlekla skozi vso razpravo, da bo treba v letošnjem letu posvetiti vso skrb varčevanju na vsakem koraku. Ni nepomembno dejstvo, da se je okrajni proračun z ozirom na lansko leto, ko je znašal 34,1% vseh sredstev OLO, znižal na 19% vseh sredstev ali za več kot kot 15%.

Ob koncu 12-urne razprave je povzel besedo predsednik OLO tovariš Milan Kristan in dejal, da je letošnji družbeni plan okvir, v katerem bo zgoščeno vse naše letošnje delovanje ter pozval ljudske odbornike, naj vložijo vse razpoložljive sile za njegovo izpolnitev, ker bodo le na ta način doseženi taki uspehi, kot jih predvidevamo in želimo.

A.

V Tržiču so zborovali mladi slovenski tekstilci

Preteklo soboto zvečer se je v domu Partizana v Tržiču zbralo okoli 220 delegatov mladine tekstilne industrije Slovenije na svojem prvem zborovanju. Kakor je znano, bo letos delavska mladina Slovenije imela svoj zlet v Kranju, v počastitev 10-letnice osvoboditve in rojstnega dne maršala Tita. Da pa bo mladina na to priveditev prišla čim bolj pripravljena, so organizirali vrsto zborovanj po strokah, da bi tako čim uspešneje rešili razna vprašanja o delu in življenju mladine.

Razen omenjenih delegatov, ki so bili zbrani iz 47 podjetij, so sobotnemu zborovanju prisostvovali tudi vidni predstavniki našega političnega in javnega življenja med njimi organizacijski sekretar CK ZKS tov. Vida Tomšičeva, predsednik OO SZDL za Gorenjsko tovariš Mirko Zlatnar, predsednik republiškega zborja proizvajalcev tov. Mavricij Bore, predsednik CK LMS tovariš Franček Mirtič itd.

Uvodni referat o problemih in delu mladine v tekstilni industriji je podal sekretar tovarniškega komiteja LMS BPT Tržič tov. Dušan Boltes. Tovariš Boltes je govoril o uspehih in deležu mladine pri graditvi socializma, o nalogah mladine in raznih mladinskih problemih. V razpravi je sodelovalo več mladincev in mladink ter gostje. Govorili so o delu organizacij v podjetjih, kako le-te sodelujejo v delavskem upravljanju, o skrbi za zdravje rast mladine, o sodelovanju v kulturnih in športnih društvih,

Predsednik Tito si ogleduje napetostni regulator

tračni kinoprojektor, mladinci predvojaške vzgoje pa so mu poklonili lep album. Ob izročitvi daril je predsednik Tito dejal, da naj delovni kolektiv, ko išče trgovskih stikov s tujino, skrbi predvsem za kako-

Ob zaključku svojih besed zbranim delavcem, je predsednik vsemu kolektivu želel še več delovnih uspehov in nato s svojim spremstvom, burno pozdravljen, zapustil tovarno.

vš.

ZAPISKI S 15. SEJE DS JESENIŠKE ZELEZARNE

5016 milijonov dobička, obračun z birokracijo

Jesenice, 7. aprila.

Tu je imel danes delavski svet Zelezarne svojo 15. redno sejo, ki je trajala več kot 10 ur. Razen polnoštevilne udeležbe članov DS, so seji prisostvovali tudi številni delavci in predsednik OO SZDL za Gorenjsko tov. Mirko Zlatnar. Razpravljali in sklepali so o zaključnem računju podjetja, o malomarnem in birokratskem poslovanju v podjetju itd.

Na enem prejšnjih zasedanj so člani DS izvolili posebno komisijo z nalogo, da natančno pregleda obračun podjetja in tako je bilo na tem zasedanju na sporedu kar troje poročil in sicer poročilo šefa računovodstva, predsednika posebne komisije in predsednika upravnega odbora.

Na enem prejšnjih zasedanj so člani DS izvolili posebno komisijo z nalogo, da natančno pregleda obračun podjetja in tako je bilo na tem zasedanju na sporedu kar troje poročil in sicer poročilo šefa računovodstva, predsednika posebne komisije in predsednika upravnega odbora.

Ponekod preprosto nimajo poguma, da bi sklicali občni zbor in jih nameravajo sklicati skupaj z zbori volivcev. To pa ne bo prav, niti, koristno, kajti zbor volivcev je organ oblasti, ki ima večkrat druge naloge, kakor občni zbor politične organizacije.

Na dosedanjih zborih so razpravljali o organizacijskih vprašanjih SZDL, nalogah in o splošnih gospodarskih in političnih vprašanjih naše graditve. Na vsaki organizaciji volijo tudi nove člane z namenom, da okrepijo dosedanje.

Lanskoletne proizvodne naloge je kolektiv jeseniške železarnarne količinsko presežal za 5,2 odstotka, po vrednosti pa za 5,6 odstotka. To povečanje temelji predvsem na razširjenih kapacitetah in delnem povečanju storilnosti dela. Zaključni račun izkazuje okoli 19.781 milijonov dinarjev bruto dohodka in 5016 milijonov dinarjev dobička. Za zvezni davek so odvedli 2508 milijonov, za potrebe republike, OLO in LOMO 2025 milijonov, za rezervni fond 108 milijonov, za prosto razpolaganje podjetja 370 milijonov dinarjev itd. Ta uspeh v proizvodnji je prišel do izraza tudi v plačah kolektiva, saj so delavci dobili za 122 milijonov dinarjev več izplačanih sredstev, kakor je predvideval lanskoletni obračunski sklad za plače. Kljub temu, da je dobil kolektiv že materialno priznanje za dosežen uspeh, pa za služi tudi javno priznanje.

Prav pa je, da spoznamo še drugo stran lanskoletnega poslovanja, ki je pravo nasprotje gornjemu. Komisija, katero je imenoval DS za pregled bilance, je ugotovila vrsto pomanjkljivosti; upravni odbor pa je načel vprašanje malomarnega poslovanja in birokratizma pri vodilnih uslužbenih podjetja.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bil letos močno prekoračen investicijski sklad, da so bila netočno ocenjena osnovna sredstva in storjeni še nekateri drugi prekrški. Lani so namreč pekoračili investicije za 477 milijonov dinarjev. Vzrok temu je, da so opravili nekatera dela že iz programa za leto 1955 in več gradenj izven programa. Tudi predkalkulacije niso bile realne in evidenca o porabljenih investicijskih sredstvih (Nadaljevanje na 3. strani)

Veličasten pogreb

Radovljica, 13. aprila.

Tu je bil danes pogreb predsednika LOMO Radovljica Stana Perca. Pogreba so se udeležili vidni predstavniki političnih in množičnih organizacij, predstavniki mestnih občin z vse Gorenjske, šolska mladina in okoli 2.000 Radovljičanov in okoličanov.

Ob odprtem grobu sta se od pokojnika poslovila predsednik SZDL radovljiške komunne Ivan Bertonec-Johan in Miro Komar. Vod JLA pa se je s častno salvo oddolžil njegovemu spominu.

Nad 100 vencev in šopkov cvetja, s katerimi so zasuli pokojnikove grob in velika udeležba prebivalstva pri pogrebu dokazuje, kako priljubljen je bil Stanko Perc med Radovljičani in na Gorenjskem sploh. Intimno sočustvovanje, ki ga je ta dan izžarevala vsa Radovljica kaže, da Radovljica pokojnika ne bo pozabila.

Novo iransko vlado je sestavljal Husein Ala in jo je že predstavljal šahu. Husein Ala je bil v prejšnji vladi dvorni minister. Dosedanji ministrski predsednik, general Zahedi, je iz zdravstvenih razlogov odstopil.

**HUDA NESREČA
V PREMOGOVNIKU**

V nekem čilskem premogovniku je povzročila eksplozija zemeljskega plina hudo nesrečo. Pri tem je bilo ubitih 10 rudarjev, 12 pa jih je bilo težje ranjenih.

POPLAVA NA JAPONSKEM

Na Japonskem so mobilizirali več tisoč vojakov, da bi pomagali zaustaviti poplavo reke Iškari na Hokaidu, ki je povzročila največje elementarno nesrečo na tem otoku v zadnjih 24 letih. Med poplavo so bili porušeni trije mostovi. Poplavljenih je bilo 1500 hiš ter 13.000 ha orne zemlje.

LETALSKA NESREČA

Nad Južnim Kitajskim morjem se je ponesrečilo indijsko potniško letalo, v katerem je bilo 8 kitajskih funkcionarjev za konferenco v Bandungu ter več novinarjev. Letalo je iz Honkonga letelo proti Djakarti. Zrušilo se je v morje ob severni obali Bornea.

Kakor poroča agencija Nova Kitajska, je bila na letalu, ki je padlo v morje, izvršena sabotaža. Agencija trdi, da je to »delo tajnih agentov ZDA in Čangkajška, ki so hoteli usmrtili člane kitajske delegacije in tako onemogočiti delo azijsko-afriške konference«.

**SPORAZUM MED INDIJO
IN PAKISTANOM**

V Karačiju je bil končan prvi del pogajanj o še neurejenih vprašanjih med Indijo in Pakistanom. Sporazumeli so se o izseljevanju iz ene dežele v drugo, o izboljšanju železniškega in cestnega prometa ter o ugodnostih za potnike in begunce iz Vzhodne Pakistana.

**SIRSKI PARLAMENTARCI
V SUMADIJI**

Člani sirske parlamentarne delegacije, ki so na 14 dnevni obisk v naši državi, so obiskali ob odhodu iz Jugoslavije še podjetje »Črna zvezda« v Kragujevcu in si razen tega ogledali še nekatera kraja v Srbiji.

**ZAHTEVA SOCIALISTIČNE
MLADINE**

V Toulousu je bil končan kongres francoske socialistične mladine. Sprejete resolucije terjajo politiko zблиžanja med Vzhodom in Zahodom, prepoved nadaljnjih poizkusov z atomskimi bombami ter nadzorstvo nad oboroževanjem.

Prvi glasovi iz Moskve kažejo, da so se sovjetsko-avstrijska pogajanja dobro začela. Da bi se le ne končala tako kot pravi pogovor!

Neuspeh pogajanj bi samo še bolj zaostrel napetost med blokoma, ki se je v preteklem tednu še stopnjevala, ker so Sovjeti odpravili anglosovjetsko in sovjetsko-francosko pogodbo. Ta korak so storili po lastnih utemeljitvah zato, ker angleška in francoska vlada soglašata s pariškimi sporazumi — se pravi s ponovno oborožitvijo Nemčije — kar po sovjetskem mnenju nasprotuje zgornjim pogodbam. Kljub temu koraku pa politični opazovalci smatrajo, da so se odnosi med blokoma začeli popravljati. Osnovo za tako trditev vidijo prav v sedanjih sovjetsko-avstrijskih pogajanjih. Pri tem poudarjajo, da Avstrija lahko postane izhodišče za pomiritev med Vzhodom in Zahodom. Uspeh razgovorov v Moskvi bi imel lahko torej daljnosežne posledice. Zato bi bilo tudi boljše, da bi dobremu začetku sledil še dober konec.

Razgovori se bodo zaključili verjetno še ta teden. Zato pustimo ugibanja — saj bomo že v nekaj dneh lahko dobili točne rezultate — in pogledimo raje nekoliko nazaj, v zgodovino avstrijske državne pogodbe, ki jo okupacijske sile obljubljajo Avstrijcem domala že 10 let. Ze 1943. leta so zunanji mini-

OLO je razpravljajal o gradbeništvu, elektrifikaciji in obrtništvu

Gradbeništvo spet pred težavami - Gradnja manjših elektrarn se bo bolj izplačala - Use sile borbi proti šušmarstvu v obrtništvu

OLO v Kranju je pričel s tako prakso na svojih zasedanjih, da obravnava na sejah posamezne gospodarske panoge in nato skuša najti najustreznejše oblike in ukrepe za njihovo reševanje in izboljšanje. Tako je tudi na prejšnjem zasedanju obravnaval OLO gradbeništvo, elektrifikacijo in obrtništvo, da še ostalih 11 točk dnevnega reda ni omenjamo.

Vsako od poročil, ki je bilo zelo dobro, vestno in dokaj kritično sestavljeno, bi nedvomno zaslužilo posebno razpravo, saj je problematika gradbeništv ali obrtništv nadvse pereča in zato zahteva temeljite obravnave. Tako pa so odborniki žal poslušali vsa poročila, ne da bi jih prej dobili na vpogled, kar je nedvomno precejšnja pomanjkljivost tokratnega zasedanja.

Iz poročil povzemamo nekaj zanimivosti

GRADBENIŠTVO

Da je gradbeništvo v dokaj težavnem položaju, nam je že dalj časa jasno. V letošnjem letu bomo sicer uveljavili novi prepotrebni plačni sistem tudi v tej gospodarski panogi, vendar bodo letos nastopile druge težave. V gradbenih podjetjih na Gorenjskem dela 1654 gradbenih delavcev. Do sedaj imajo gradbena podjetja zagotovljeno delo le za 23% svojih zmogljivosti. Po družbenih planih, bodo sredstva, ki bodo v letošnjem letu na razpolago za investicije, zaposlila le 72% zmogljivosti naših gradbenih podjetij. Postavlja se vprašanje, kam s 452 delavci.

Dokaj pereče vprašanje je tudi nekvalificirana delovna sila (na Gorenjskem je le 10% gradbeništva potrebne nekvalificirane delovne sile); nadalje obstoja še problem vajeniške šole za gradbene delavce, ki naj bi se osnovala v Kranju za področje vse Gorenjske itd.

ELEKTRIFIKACIJA

V kranjskem okraju porabimo 53 milijonov KW ur električne energije na leto, od tega samo v gospodinjstvih 1 milijon KW ur. Domače elektrarne krijejo le 60% naših potreb po električni energiji.

Področje okraja je 88,3% elektrificirano. Ostali so še nekateri neelektrificirani deli, katerih elektrifikacija bo po-

**Občni zbor
Občinske gas. zveze
na Bledu**

Te dni je bil na Bledu ustanovni občni zbor Občinske gasilske zveze Bled, ki mu je prisostvovalo 72 delegatov. Občni zbor je razpravljajal o novi organizaciji gasilstva po komunah in o poslovanju zveze. Delegati so sklenili, da bodo slovesno praznovali 10. obletnico osvoboditve in da bodo poskrbeli za čim večjo udeležbo na Gorenjskem gasilskem festivalu.

vzročila precej težav, ker terja dokajšnja finančna sredstva z relativno pičilim ekonomskim uspehom. Da bi zadostili vsem potrebam po električni energiji, bomo morali začeti graditi manjše elektrarne, ki ne bodo terjale večjih denarnih sredstev. Del razpoložljivih sredstev pa bomo morali uporabiti za popravilo že obstoječega električnega omrežja, ki že peša, saj je staro od 20 do 30 let.

OBRTNIŠTVO

Obrt v našem okraju ustvarja 5% celotnega družbenega produkta okraja. Svojo gospodarsko vlogo pa opravlja obrtništvo z že močno iztrošenimi stroji. To so tako imenovane objektivne težave obrtništv. Ni nobene dvoma, da bomo morali razvoju predvsem socialističnega sektorja obrti posvetiti vso pozornost ter ustanoviti manjša obrtna podjetja.

Precejšnja pozornost je bila posvečena tako v poročilu kot v razpravi, šušmarstvu. Diskutant si navajali, da je šušmarstvo pogojeno predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih obrtnih obratov. Lansko leto je bilo prijavljenih tržni inšpekcijski 51 šušmarjev, od katerih je bilo kaznovanih 46. Toda

kazni bo treba nedvomno podostriti, saj je naravnost smešno, da je povprečna kazen znašala 2000 dinarjev.

Tudi o cenah obrtniških storitev je bilo govora. Odborniki so bili enotni, da so te odločno predrage (v Naklem je nek obrtnik računal za delo snegobrana 240.000 din — včasih je toliko stala cela hiša).

Dosedanja neskladnost v prejemkih vajencev raznih strokovnih letos lahko odstranili in tudi prav je tako. Podjetja bodo imela za to določene instrumente, s katerimi bodo lahko to vprašanje uredila in bo predvsem od njih odvisna višina nagrad vajencem.

Da bi se uredil položaj v obrtništvu (razprava OLO nedvomno ni mogla osvetliti vse, tako obsežne problematike), so na seji sklenili, naj obrtna zbornica vodi računa o uporabi sredstev, ki se bodo stekala v sklade mestnih občin za razvoj obrtništv. Zelo pomembna naloga delavskih svetov podjetij pa bo, da v prihodnje ne bodo več dovoljevali uporabo tovarniških osnovnih sredstev za šušmarjenje.

Z navedenimi predlogi pa prav gotovo še niso bili izčrpani vsi načini in oblike borbe proti temu škodljivemu pojavu v našem obrtništvu. Prav bi bilo, da bi Okrajni ljudski odbor, posvetil enkrat posebno sejo razpravi o obrtništvu, saj tej gospodarski panogi nismo posvečali take pozornosti kot bi jo morali in kot jo leta tudi zaslužijo.

Velik uspeh razstave HTZ na Jesenicah

Republiška razstava higiensko tehnične zaščitne službe, ki je bila že v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kranju, je bila odprta na Jesenicah 9. aprila in bo odprta do vključno 14. aprila. Otvoritvi so prisostvovali predsednik OLO Radovljica Milan Kristan, predsednik OOOZB Radovljica Ivan Bertonec, zastopnik Zavoda za proučevanje varnosti pri delu LRS Franc Aleš iz Ljubljane, zastopnik Komisije za HTZ pri Zavodu za socialno zavarovanje na Jesenicah Mitja Verovšek, predstavniki mestne občine Jesenice, Železarne in drugih kolektivov itd.

Jeseničani so doslej pokazali veliko zanimanje za razstavo, saj si jo je ogledalo več tisoč ljudi. Ogled so organizirala podjetja, šole in razne organizacije kolektivno. Razveseljivo so bili, razen mladine, tudi obiskupokoječev, ki so z velikim zanimanjem ogledovali zaščitna sredstva, ki jih svoj čas še niso poznali. Kakor za razstavo so pokazali Jeseničani

tudi za vseh 19 strokovnih in poučnih filmov, ki so jih predvajali v Kino - Radio vsak dan od 8. do 15.30 ure, veliko zanimanje.

Zavod za proučevanje varnosti pri delu v Ljubljani in Okrajni zavod socialnega zavarovanja na Jesenicah, sta povabila k sodelovanju tudi Zavod za preprečevanje nezdov v Avstriji, ki ima svoj sedež na Dunaju. Izreden obisk je najljepši dokaz velikega uspeha razstave HTZ na Jesenicah. Tisoči in tisoči bodo razpravljali o razstavljenih zaščitnih predmetih in o strokovnih filmih; te razstave pa bodo marsikoga vzpodbudile k vse vestnejši uporabi zaščitnih sredstev in izpolnjevanja odredb higiensko tehnične zaštite dela, kar bo zmanjšalo še vedno visoko število težjih in lažjih obratnih nezdov.

**Oglašajte
v „Glasi Gorenjske“**

Ljudje in dogodki

Dober začetek . . .

. . . da le konec ne bi bil slab

stri treh velikih sil na moskovski konferenci sprejeli deklaracijo o Avstriji, ki pravi med drugim: »Vlade Združenega kra-

Avstrijski kancler J. Raab

ljestva, Sovjetske zveze in ZDA so se sporazumele, da mora biti Avstrija, prva žrtev hitlerjevске napadalnosti, osvobodena . . . One izjavljajo, da želijo vzpostaviti svobodno in nezavisno Avstrijo . . .

Toda prišlo je leto 1945. Zavezniki so okupirali Avstrijo in jo razdelili na štiri okupacijske cone. Sestavljen je bil Zavezniški kontrolni svet, ki je najprej potrdil začasno avstrijsko vlado, potem je potrdil razpis volitev v novembur 1945. leta in pa Ustavo avstrijske republike.

Od takrat do danes se stvari niso bistveno spremenile. Avstrija je ogtala še vedno razdeljena na štiri okupacijska področja, Zavezniški kontrolni svet pa še vedno veže roke avstrijski vladi. V Avstriji so še vedno vojaški oddelki okupacijskih sil.

Vendar je 10 let okupacije izpolnjenih z bogatim repertoarjem diplomatskih spletk in s kupi raznih not in priporočil. O avstrijski državni pogodbi ni bilo nič manj kot 258 sestankov pomočnikov zunanjih ministrov velikih sil. Vsi ti sestanki niso prinesli nobenega pozitivnega rezultata. Državna pogodba, ki naj bi zagotovila Avstriji samostojnost, še do danes ni podpisana.

Prvotni predlog državne pogodbe je imel 59 členov. Po-

močniki zunanjih ministrov so se na svojih dolgozveznih zasedanjih sporazumeli o 54, le 5 jih je ostalo nerešenih. In zaradi teh 5 členov, ki niso bili niti najvažnejši, se je podrla delo dolgih mesecev! Vsi upi Avstrijcev, da bodo končno vendarle dobili državno samostojnost, so se podrli.

V marcu 1952. leta so Zapadne sile poslale Sovjetski zvezi identične note, v katerih so namesto prvotnega predloga pogodbe predlagale tzv. »skrajšano pogodbo«, ki naj bi imela le 8 članov. Teh 8 članov naj bi dalo Avstriji neodvisnost in jo rešilo okupacijskih čet, ki naj bi odšle iz države v 20 dneh po podpisu pogodbe.

Tudi »skrajšano pogodbo« je doletela ista usoda, kot njeno »daljšo« posestrino. Kljub temu, da je prišlo avstrijsko vprašanje v 1952. letu tudi pred politični komite OZN in kljub naporom posameznih držav — članic OZN, da bi pospešile sklenitev avstrijske državne pogodbe, se vsa stvar ni premaknila z mrtve točke.

V takim vzuđu je zasedala lani berlinska konferenca, ki je

Praznik delavske mladine

21. in 22. V. 1955

JESENIČANI V KRANJU

V soboto, 9. aprila, so obiskali kranjski tovarni »Iskro« in »Tiskanino« člani Kluba mladih proizvajalcev jeseniške železarne. Mladi gostje so si ogledali najprej tekstilno tovarno, se spoznali s proizvodnjo in seznanili z delom mladine v tej tovarni. Po ogledu tovarne pa so imeli mladinci obeh tovarnih razgovor, ki sta se ga udeležila tudi sekretar tovarne »Tiskanina« in predsednik sindikalne podružnice. Mladim železarjem sta odgovarjala na vprašanja, ki so jih najbolj zanimala.

Prav tak razgovor so imeli člani Kluba mladih proizvajalcev z mladinci po ogledu »Iskre«. Izmenjali so si izkušnje in uredili medsebojne vezi. Svoj obisk v Kranju so mladi gostje z Jesenic zaključili na družabnem večeru, ki jim ga je priredila mladina obeh tovarni, kjer so Jeseničani povabili Kranjčane, naj jim kmalu vrnejo obisk.

V dveh kranjskih podjetjih in sicer v »Planiki« in »Roleti« so pred kratkim ponovno vzpostavili mladinsko organizacijo in izvolili nova tovarniška mladinska vodstva. Mladina iz »Rolete« je že sklenila, da bo sodelovala na mladinskem zletu v Kranju s svojo športno ekipa. Mladinski pevski zbor, ki so ga ustanovili pred nekaj dnevi pa bo v tednu kulturnih prireditev pred mladinskimi zletom gostoval po okoliških krajih, kjer bo priredil koncerte. V tej tovarni tudi pripravljajo slovesen sprejem mladih delavcev v mladinsko organizacijo.

Tudi v »Planiki« so priprave za mladinski zlet v polnem teku. V organizacijo so sprejeli vse delavce, doslej še neorganizirano mladince, s katerimi bodo skupaj pripravili program

V tovarni »Sukno« v Zapužah so s pomočjo mladinskega komiteja radovljiške komunne ponovno oživilo mladinsko organizacijo in izvolili novo vodstvo. Mladina bo sodelovala v pripravi na zlet v okviru prireditev v radovljiški komunni. V podjetju bodo organizirali vrsto aktualnih predavanj za mladino, zlasti o proizvodnem postopku, o naši notranji in zunanji politiki itd. Mladina v »Suknu« bo skušala čimprej

Prvomajsko slavje

Prvomajsko slavje bo letos mnogo bolj svečano kot prejšnjega leta. Razen slovesne akademije na predvečer 1. maja se bodo Kamničani na delavski praznik udeležili tudi parade in manifestacij v Ljubljani, za kar je že zagotovljen poseben vlak. Posebno številno pa bodo zastopana kamniška društva na paradni telesno - vzgojnih in športnih organizacij v Ljubljani. Priprave so že v teku.

pripomogla, da je avstrijsko vprašanje začelo popolnoma v slepo ulico. Na tej konferenci je namreč sovjetska delegacija vezala rešitev avstrijskega vprašanja na nemški problem.

Medtem ko so se vrstile te dolgevene diplomatske akcije, je Avstrija plačevala težek davek — okupacijske stroške. 1951. leta so okupacijski stroški za vsako okupacijsko silo po 140 milijonov šilingov, kar je predstavljalo skoraj 8% celotnega državnega proračuna. — Kljub temu, da so se 1952. leta ZDA, pozneje pa tudi SZ, odpovedale svojega dela okupacijskih stroškov, je do 1953. leta stala Avstrijo okupacija 53 milijonov dolarjev.

Toda to še ni vse. Tej vsoti je treba pridati še 3 milijarde in 343 milijonov šilingov, kolikor so stale avstrijsko gospodarstvo »konfiskacije« nemške imovine«. Razen tega je bilo do 1950. leta demontiranih s strani okupacijskih sil za 15 milijard šilingov raznih strojev in drugega materiala.

Ves ta davek, ki ga avstrijsko ljudstvo plačuje že 10 let in vse obljube o neodvisnosti, ki jih je Avstrija deležna v zadnjih letih — vse to terja končno vendarle svoj logičen zaključek. Naj spregovorimo z besedami kanclerja Raaba:

»Dosti imamo tega! Dajte nam končno naše pravice!«

doseči sodelovanje z vsemi tekstilnimi podjetji na Gorenjskem, kar bo nedvomno vplivalo na njeno delo v tovarni.

Ustanovitvi mladinske organizacije v »Suknu« so sledili tudi v gradbenem podjetju »Gorenjec« v Radovljici. Tudi tu se je mladina ponovno organizirala in se že pripravila na svoj praznik — zlet delavske mladine v Kranju.

Stane Perc

V zgodnjih jutranjih urah, v ponedeljek 11. t. m., je preminul po dolgi, mučni bolezni večletni predsednik Ljudskega odbora mestne občine v Radovljici, poštrovvalni borce za izgradnjo socializma, tov. Stane Perc.

Pokojni Stane je bil rojen 5. oktobra 1916 v obrtniški dru-

žini v Radovljici. V stari Jugoslaviji je bil napredno usmerjen, sodeloval je v društvu »Sokole« in v raznih drugih kulturnih ter športnih organizacijah. Povsod, kjer je delal, se je zelo hitro znašel, užival velik ugled, predvsem med mladino, posebno še zato, ker je bil povsod zelo aktiven, poln humorja in vedrine. Po okupaciji naše zemlje se je takoj povezal z organizatorji vstaje in je skupno z njimi začel organizirati osvobodilno borbo na področju Radovljice. Okupatorje je neizprosno sevržal in zaradi tega je z velikim vnuem začel delati za nacionalno in socialno osvoboditev.

V decembru 1941 je bil od Italijanov v Ljubljani aretiran, obsojen pred vojaškim sodiščem in zaprt v Koprno, nato pa predan Nemcem in končno zaradi pomanjkanja dokazov izpuščen. Trpljenje, ki ga je preživel v zaporu ga je še bolj prekhalilo in je po prihodu iz zapore, v aprilu 1943 stopil v partizane. Kmalu je bil sprejet v Komunistično partijo. Najprej je bil v Gorenjskem odredu, potem v Sercejevi brigadi, nato član Okrajnega komiteja KPS Radovljica in končno pri OZNI do osvoboditve. Povsod se je pokazal kot vzor borca in aktivista.

Po osvoboditvi je postal predsednik občine Radovljica in z velikim prizadevanjem začel delati za obnovu in izgradnjo naše zemlje. S pravnim odnosom do ljudi, vztrajnostjo in odločnostjo je znal povežati svoje sodelavce in jih usmerjati k čimvečjemu delu in delavnosti. Aktiven je bil med člani kmetijske zadruge, med gasilci, športniki in kulturnimi delavci ter jih skupaj s svojimi najožjimi sodelavci oblikoval v zavestne ustvarjalce socializma. Vedno je razmišljal in razpravljajal z odborniki kako naj sredstva, s katerimi občina razpolaga, čimbolj racionalno uporabljajo za dvig gospodarstva radovljiške občine. Za gradnjo stanovanj, kakor tudi za čim lepši izgled mesta. Zavedal se je, da s tem prispeva k napredku ne samo njegovega ožjega kraja, marveč vse naše skupnosti.

Tovariš Stane je bil človek, ki je z globokim razumevanjem dojemal našo družbeno stvarnost. Veroyal je v stvarjalno silo delovnih množic, ki v družbenih organih upravljajo sami ustvarjajo lepšo in boljše sebi prihodnost. Tak se je izkazal prihodnost. Tak se je izkazal kot borec v naši revoluciji in v svoje borbenosti in vztrajnosti je nadaljeval delo po osvoboditvi vse do trenutka, ko je omahnil.

Obrnil ga bomo v svetlem spominu kot lik borca za socializem in socialistične družbene odnose.

Ivan Bertonec - Johan

S. B.

Obrt in industrija na zagrebškem velesjmu

Na letošnjem spomladanskem velesjmu razstavlja 1088 razstavljalcev 3416 proizvodov

Zagreb — tradicionalno velesjmsko središče v državi, kjer se vsako leto v jeseni srečajo skoraj vsi proizvajalci z željo prikazati delovnim ljudem sadove in uspehe svojega dela, ter v največji meri prodati svoje izdelke. Letos se tretjič pa se je večina njih zbrala tudi na spomladanskem sejmu, ki mu lahko popolnoma upravičeno damo vzdevek »domači«.

Spomladanski velesjmu prav gotovo ni tako vpeljan in popularen kot jesenski. To že zaradi tega ne, ker ni mednarodni. Letošnji spomladanski velesjmu ima popolnoma nacionalno obsežje. Tokrat namreč industrija ni zastopana v taki meri kot na jesenskih sejmih, pač pa je tembolj zanimiva posebna razstava obrtništvu in tudi vinarska razstava.

Razstava obrtništvu in tudi vinarska razstava.

Zagreb — tradicionalno velesjmsko središče v državi, kjer se vsako leto v jeseni srečajo skoraj vsi proizvajalci z željo prikazati delovnim ljudem sadove in uspehe svojega dela, ter v največji meri prodati svoje izdelke. Letos se tretjič pa se je večina njih zbrala tudi na spomladanskem sejmu, ki mu lahko popolnoma upravičeno damo vzdevek »domači«.

Spomladanski velesjmu prav gotovo ni tako vpeljan in popularen kot jesenski. To že zaradi tega ne, ker ni mednarodni. Letošnji spomladanski velesjmu ima popolnoma nacionalno obsežje. Tokrat namreč industrija ni zastopana v taki meri kot na jesenskih sejmih, pač pa je tembolj zanimiva posebna razstava obrtništvu in tudi vinarska razstava.

Na obrtništem delu velesjma lahko dejansko opazimo zelo močan razmah obrtniške proizvodnje, ki morda v nekaterih primerih dobiča že vse preveč industrijski pomen. Tako so bili razstavljeni nekateri proizvodi, katere že proizvajajo serijsko naša industrijska podjetja. Zato je tak način usmerjanja obrtniške proizvodnje v posameznih primerih, zgrešen. Čeprav lahko v tem delu velesjma veliko vidimo, v prvi vrsti razvoj obrtništvu in v nekaterih primerih, obiskovalec ne more dobiti popolne slike celotnega obrtništvu, ker je žal slovenska obrt vse premalo zastopana (na sejmu razstavlja le 10 predstavnikov in še ti so večinoma iz Ljubljane).

Obiskovalec je lahko videl že tradicionalne izdelke domače obrti in Bosne in Hercegovine, umetniško izdelane izdelke iz filigrana, prvovrstne bosanske »čilime« itd. Obrtništvu iz Srbije se je predstavilo z nekaterimi novimi kovinskimi in elektro - mehaničnimi proizvodi. Makedonska bogata folklor je prišla tudi letos močno do izraza — še več — letos so se pojavili obrtniki iz Makedonije z nekaterimi usnjenimi izdelki.

Ce ne upoštevamo naših industrijskih gigantov, za katere imena, če že ne proizvodov, ve še vsak državljan in tudi marsikateri inozemec (»Prvomajska«, »Rade Končar«, »Iskra«, »Metalna«, »TAM«), so se pojavila letos nekatera sicer manjša podjetja, z novimi proizvodi. Tako je »Niko« iz Zelenikove pokazal obiskovalcem svoj novi proizvod — avtomatsko svetilko s permanentnim magnetom. Pred njihovim razstavnim prostorom je vedno mnogo razvednih obiskovalcev. Tu so še »Color« iz Medvode in »Helios« iz Domžal ter Keramično - kemična industrija iz Kamnika. Tudi »Melodija«, tovarna glasbil iz Mengša razstavlja svoje proizvode. Ravno na letošnjem spomladanskem velesjmu se je pokazalo, da je v tej vrsti industrije v državi, izredno močna konkurenca. Od podjetij iz ostalih republik so nedvomno prijetno presenetila podjetja »Belje« iz Kneževca, »Goran« in »Ventilator« iz Zagreba. »Goran« je razstavil najrazličnejše električne in tudi kombinirane štedilnike, uporabne tako za gospodinjstva kot za večje gostinske obrate. »Ventilator« pa je pokazal prototip novega sesalca za prah, posebno prikladnega za čiščenje uradov; razen tega še posebno napravo za ogrevanje zraka v zaprtih prostorih. Kmetijsko posestvo »Belje« na se je izkazalo z zanimivim izdelkom. Na prostem je razstavljena tako imenovana »dežna naprava«, ki je sestavljena iz cevi v dolžini 500 m s 4 razpršilci, ki zadostujejo za umetno namakanje 300 ha zemeljske površine. — Preveč bi bilo, če bi človek hotel našteti vse razstavljalce in omeniti vsaj z besedico ali dvema njih proizvode.

Poljanska dolina za 10-letnico zmage

Na pobudo komunskega odbora SZDL v Gorenji vasi je bil te dni širši poveset predstavnikov političnih organizacij, ZB, kulturno - umetniških društev, gasilskih društev, TVD »Partizana«, prosvetnih delavcev in predstavnikov oblasti: z namenom, da se pogovorijo o prireditvah za praznovanje desete obletnice osvoboditve. Sklenili so, da bodo 1. maja v Poljanah, Gorenji vasi in Sovodnju samostojne akademije z družabnim večerom.

Skupna proslava Dneva zmage bo 15. maja. Na predvečer bo partizanski napad na Gorenjo vas, ki ga bodo izvedli člani ZB in mladinci predvojaške vzgoje. Po vsej Poljanski dolini pa bodo ob tem času zagoreli kresovi.

Na Dan zmage zjutraj bo slovesna seja komunskega kon-

Splošen vtis, ki ga je lahko dobil obiskovalec ob ogledu letošnjega spomladanskega velesjma, je prav gotovo pozitiven in ponovno dokazuje ogromen razvoj in napredek našega proizvodnega ustvarjanja, še prav posebno zaradi tega, ker so razstavljalci — večinoma nova, po vojni zrasla podjetja — skušali prikazati ves svoj dosežki razvoj. Letošnji spomladanski velesjmu je namreč jubilejen, ker je odprt ravno v času 10-letnice osvoboditve nove Jugoslavije.

In na koncu v ilustracijo še nekaj števil: na prvem spomladanskem velesjmu so sklenili razstavljalci za 24 milijard trgovskih pogodb, lani že za 42 milijard, medtem ko letos pričakujejo še večji komercialni uspeh. Naslednje številke nam bodo pokazale rastoči ugled spomladanskih velesjmov. Prvo leto je razstavljalce 653 razstavljalcev, lani 666, letos pa nič manj kot 1088. Tudi število proizvodov se iz leta v leto večja. Prvo leto jih je bilo 2671, lani 2709, letos pa že kar 3416.

A. I.

Domžalske organizacije za praznik osvoboditve

Nedavno je odbor SZDL v Domžalah sklical sestanek predstavnikov vseh množičnih in družbenih organizacij, na katerem so razpravljali o načrtu za proslavo, ki bodo v okviru praznovanja 10. obletnice osvoboditve naše domovine. Sestanek je vodil tovariš Zdravko Troha.

Kaj imajo v načrtu? V počastitev obletnice ustanovitve OF bo 26. aprila v Godbenem domu posebna akademija, na kateri bodo sodelovali dijaki Unjsnjarskega tehnikuma, nižje gimnazije in gojenci Glasbene šole.

Na predvečer 1. maja bodo pripravili kresove. Godba na pihala pa bo imela poseben koncert. 1. maja bo množični odhod na parado v Ljubljano.

7. maja bo priredilo TVD »Partizana« slavnostno telovadno akademijo, na kateri bodo nastopili vsi člani društva. Ta dan bodo prišli na obisk tudi dijaki Tekstilnega tehnikuma iz Kranja in telkmovalci z dijaki Unjsnjarskega tehnikuma v raznih disciplinah lahke atletike in v drugih športnih panogah. V nedeljo 8. maja pa bodo priredili dijaki Unjsnjarskega tehnikuma samostojno akademijo.

PRI BRIVCU JE UMRL

60-letni Albert Gabrič z Jesenic je šel v sredo nič slabega sluteč k brivcu. Bil je povsem zdrav in dobro razpoložen. Ko je bil gotov, je vstal z brivskega stola, zamahnil z rokami in padel nezavestno po tleh. Takojšnja zdravniška pomoč ni pomagala, ker je bil zadet od kapi.

Ideje, zaradi katerih so v letih pred vojno bili najnaprednejši ljudje pri nas preganjani, zaprti in celo ubiti, so danes uresničene. Delavski razred je prevzel oblast v svoje roke. Vedno pa je bil 1. maj tisti dan, ko so delavci dali duška svojemu prepričanju in manifestirali svojo razredno zavest. Nobeno preganjanje, policijski kordoni in žandarmerijske čete niso mogli stresti upornega, revolucionarnega duha naprednih delavskih množic.

Samo leta 1919, takoj po prvi svetovni vojni, je bilo prvomajsko slavje dovoljeno; delavci so v povorkah hodili po ulicah z rdečimi zastavami in transparenti ter slavili svoj praznik. Tedanjim oblastnikom pa je kaj kmalu postalo jasno, da bi prevelike revoliucije in demokracija škodovali njihovu režimu; z nasiljem je bilo treba preprečiti delavske manifestacije, ki so bile vedno večja obtožba monarhistične diktature. Po letu 1919 so bile prvomajske proslave prepovedane in policijski komisariji, zvesti hlapci režima, so oprezali za organizatorji delavskih manifestacij. Če se jim je posrečilo, da so jih dobili v svoje roke, so jih neumljeno prega-

njali. Glavnjača, Lepoglava, Mariborska kaznilnica in številne podobne »ustanove« širom po Jugoslaviji so bile potem prebivališče revolucionarjev, ki so vodili delavske množice in jih učili.

Kljub takemu vzdušju, večni nevarnosti pred policaji in žandarji pa so delavci še vedno praznovali svoj praznik 1. maj. Bilo je leta 1936 na Jesenicah. Na predvečer 1. maja so delavci na policiji prijavi, da bodo naslednjega dne organizirali povorko, s katero želijo proslaviti 1. maj. Dobili so odgovor, da moraj biti vsi udeleženci povorke prej telesno preiskani zaradi morebitne nedovoljene posesti orožja. Seveda so delavci ta pogoj zavrnili in povorke ni bilo. Svojemu prazničnemu razpoloženju so dali duška s kresovi, ki so zagoreli po vseh obronkih in robih okoli Jesenic. Kresove so pripravili dan pred pазnikom, ker drugače bi jih lahko žandarji razmetali ali politični nasprotniki zažgali.

1. maja zjutraj so godbe na pihala igrale himne tedanjih delavskih strokovnih zvez. Delavci so bili na ulicah, vsi z rdečimi kravatami. Žandarji so se zaganjali v skupine ljudi in jih s puškinih koptič razganjali. Vsi tamborji, tako so imenovali kapelnike godb, so imeli preko prs rdeče trakove, ki so jih žandarji s silo trgali. Tiste čase so bili žandarji na rdečo barvo tako besni, da je niso smeli videti. Kakor hitro so zagledali nekaj rdečega, so takoj podivjali. Zaradi takega stanja tistega leta nikakor ni bilo mogoče pripraviti neke organizirane prireditve. Kamorkoli se je človek obrnil je naletel na žandarje ali policarje, ki so dobili posebne okredite. Ker na Jesenicah torej

5016 milijonov dobička, obračun z birokracijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

stvih zelo pomanjkljiva. Izražati primer takega neodgovornega dela je bila gradnja skladišča za elektroodnosni oddelek, ki so ga začeli graditi brez gradbenega dovoljenja in realnih proračunov.

Sklad za amortizacijo je bil za vzdrževanje obratov premalo izkoriščen. Od 430 milijonov din so porabili le 154 milijonov. Obratovitva so premalo vodila račune o tem skladu in so stroški vzdrževanja dejansko bremenili obratno režijo odnosno investicije, kar je neugodno vplivalo na višino dobička. Komisija je navedla še nekatere pomanjkljivosti in omenila tudi devizne prekrške, katere je ugotovila tudi posebna komisija iz Ljubljane. Za te prekrške je bil kolektiv posebej kaznovan s 5.100.000 din, ki jih bo moral izplačati iz dela dobička za plačo. Razen tega so bili z občutnimi denarnimi kaznimi kaznovani tudi nekateri vodilni uslužbeni podjetja.

Jedro tega problema pa je tičalo drugje. Upravni odbor str-

cer trdi, da so vsi ti problemi prišli nenadoma in nepričakovano. Vendar moramo poudariti, da so bili znani in so temeljili na geslu: kar gradimo, bo že nekdo plačal! Ko pa so bili objavljeni instrumenti letošnjega družbenega plana, so bili vsi presenečeni. Tehnično vodstvo ni nikoli poročalo ali vsaj opozorilo na nevarnost prekoračenja investicijskih sredstev. Posledice takega poslovanja bo kolektiv nosil vse letošnje leto in morda še dalj. Že sedaj imajo za približno 130 milijonov dinarjev nepokritih računov, tako da so že letošnji fond železarne prekoračeni.

Nered v poslovanju označujejo nakaznice za naročila raznih del, katere podpisujejo razni uslužbeni, namesto za to odgovorni ljudje. V tem se odraža birokratska samovolja uslužbenega aparata, seveda pod vplivom odgovornih vodilnih uslužbenecv in glavnega direktorja. Močna samovolja medsebojna birokratska osebna zveza nekaterih vodilnih ljudi in poizkusi podrejanja upravnega odbora in delavskega sveta ter političnih funkcionarjev, vse to je postalo praksa in sistem dela v upravljanju.

Tako poslovanje je ustrezalo težnjam in samovolji nekaterih ljudi, delavsko samoupravljanje pa je postajalo vse bolj

ni bilo nobene prvomajske prireditve so delovni ljudje popoldne odšli v Poljano. Tamkaj so se vsa leta na 1. maja zbirali zavedni ljudje in poslušali govore voditeljev ljudskih množic.

Ljudje so želeli ta, zanje tako intimni prostor čimboli olupšati, zato so na najvišje smreke obesili rdeče zastave. Nato so debela oklestili in obelili, da žandarji, ki tudi tukaj niso mirovali, niso mogli smeti zastav. Na Poljano so se odpravljale tudi žene, ki so nalahč nosile rdeče šale, ki so jih med potjo navezale na palice. Tako so se med množico naenkrat pojavile preproste rdeče zastave.

Takih in podobnih praznovanj 1. maja je bilo vsepovsod dosti, vendar nikjer ni bilo mogoče nastopiti organizirano, ker je policijski režim take akcije sprotili razbijal in ljudi zapiral.

Obisk z Danske

Pretekli petek so odpotovali v Slovenijo študentke in profesorji vzgojiteljske šole z Danske. 31 udeležencev eksterkurzije so na jeseniški železniški postaji sprejeli predstavniki naših vzgojnih društev ter političnih organizacij.

Naslednji dan so gostje obiskali otroške vrstice v Kranju, na Jesenicah in v Radovljici. Na Jesenicah so si ogledali tudi nove predelovalne obrate jeniške železarne. Po kosilu, ki so ga imeli v Radovljici, so obiskali še Begunje in Bled. Povsod so bili toplotno sprejeti. Gostje so bili navdušeni nad lepoto naših krajev in uspehom v graditvi nove Jugoslavije. Studentje so obiskali tudi Ljubljano. Postojno in še nekatere druge kraje ter nadaljevali potovanje na Hrvaško.

formalistično. To nam hknati dokazuje, da so v preteklem letu polagali premalo pažnje razvoju samoupravljanja. Zato se je začel krepiti birokratizem in podcenjevanje sposobnosti kolektiva, upravnega odbora in delavskega sveta; vse to pa z namenom prikrivanja napak in drugih slabosti poslovanja. Tako poslovanje je povzročilo tudi občutno materialno škodo.

Lahko ugotovimo, da je delavsko upravljanje dejansko doživelo uspeh, katerega bodo morali vsi člani kolektivov drago plačati.

Delavski svet je sprejel vrsto sklepov, s katerimi je napravil občutno spremembo v vodilnem in tehničnem kadru jeniške železarne; zamenjal je glavnega direktorja, pomočnika tehničnega direktorja in še nekaterne uslužbence. Z ustreznimi ukrepi bodo skušali spremeniti tudi dosedanj sistem dela uslužbenkega aparata. Ustanovili bodo tehnični svet, katerega bodo sestavljali tehnični direktor in njegova pomočnika ter obratovodje. Hkrati pa se bo moral uslužbeni aparat seznanjati z razvojem delavskega upravljanja, da bo laže in pravilno razumeval vlogo DS in UO.

V Tržiču so zborovali mladi slovenski tekstilci

(Nadaljevanje s 1. strani)

V razpravi je sodeloval tudi predsednik CK LMS tov. Mirič, ki je med drugim dejal, da je bil ta zbor uspešen in pomeni odskočno desko za nadaljnje akcije in da je le ena od konkretnih priprav delavske mladine širom po Sloveniji na praznovanje 10-letnice osvoboditve, praznik delavske mladine Slovenije in za praznik rojstnega dne maršala Tita. Pregled aktivnosti delavske mladine bo dal še večjo moralo in vzpodbudo, da bo mladina še krepkeje stopila na pot svojega uveljavljanja.

Tov. Vida Tomšičeva, ki je pozdravila mlade tekstilce v imenu ZK Slovenije, je v svojem govoru podčrtala nekaj osnovnih vprašanj današnjega odnosa družbe do mladine in v zvezi s tem poudarila pomen vzgoje mladine in njeno aktivno sodelovanje in javnem in političnem življenju.

„Plamen“ v plamenih

Iz 60 letne kronike kroparskih žebjarjev

Ze od začetka novembra lanskega leta, je začel slaviti 60-letnico svojega obstoja marljivi delovni kolektiv Tovarne vijakov in žeblice iz Kropce. Zelo pester program proslav so nato nadaljevali in stopenjali vse do danes. Slavje bo doseglo svoj višek 1. maja — ob prazniku delavnega ljudstva.

V nekaj člankih bomo skušali prikazati našim bralcem, razvojno pot kroparskega »Plamena«, današnjega ponosa vseh Kroparjev. Njihova razvojna pot je bila od samega začetka polna težav; šele v svobodni domovini pa so kroparski kovači dosegli take uspehe, da je njih delo v ponos vsemu našemu gospodarstvu.

Kot praga pred gorenjskimi žrnjavnicami nad Kranjem in triglavljskim pogorjem, se južno od Bleda dviga do 1440 m planota Jelovica. Njena zelena, bukovina slikovito razčlenjujejo skupine sivih skal. Jelovica sodi med tista slovenska sredogorja, ki so najboljše ohranila svojo prirodno izvirnost.

Kropca je sosednja Kamno Gorici v precejšnji meri obnavljala svoj zgodovinski, kovaški značaj ter je v celoti tudi varovana kot kulturno zgodovinsko naselje. Ze v 14. stoletju so v Zgornji Kropli sezidali plaž na volka, tako imenovano Slovensko peč in obdelovali iz nje pridobljeno železo bod 500 do 600 kg težkim klavciom, ki so ga kupili na Šta-

gerskem. Leta 1442 so tudi v Spodnji Kropli postavili podobno plaž, ki je potreboval za enkratno taljenje 18 do 24 vsipljajev oglja in železne runde. Podoben takratnih prvih slovenskih peči, kažejo še vedno razvaline ob cesti na Jamnik, na razkrižju poti na Vodice pod izvirom Kroparice.

Rudarji so smeli delati samo na rudiščih, plažci pa so bili odgovorni za oženj, rudo, oglje in red v fužinah. Delavci, ki bi morali prejemati plačo vsaj 14 dni po opravljenem delu, se niso smeli organizirati ter jim je bilo prav tako prepovedano vsakršno zbiranje ali združevanje.

S fužino je razpolagalo 20 do 30 solastnikov. Delež fužine so

lahko prodali drugim delničarjem le, če med vsemi tedanjimi solastniki ni bilo nobenega interesenta. Vsak solastnik je lahko talil železno rudo v plažju po en dan. Nato je približno 1000 kg težkega volka — to je staljeno železno maso — razbil v kose, težke približno 125 kg in jih pripravil v presnovki ter pod »norcem« za kovno železo. Nato so to kovno železo v fužinah potegnili v palice, katere so potem prevzeli kovači v vigencih za izdelovanje žeblice. Lete so nato tovorili čez Selško dolino in Baško selo v Furlanijo in dalje na Primorsko, kjer so jih menjavali za živila. Sele ko je odšel volk iz plažja v presnovko, je lahko prihodnji lastnik pričel s taljenjem železne rude v plažju.

Kropca je imela dve fužini: zgornja fužina je prenehala delovati 1880. leta, spodnja pa 1895. leta. V času fužin je bilo ob Kroparici v naselju kakih 20 vigenecv; do danes pa se je ohranil le vigenec »Vice«. Nad naseljem, pod izvirom Kroparice pa je bilo takrat 7 fužinic in še danes hrani spomin nanje

čota na travniku nad gornjim mostom; osma fužinica pa je obratovala na Stočju (v bližini novega kopaljšča).

Do 18. stoletja, ko se je začelo uveljavljati liberalno gospodarstvo, so bila nahajališča železne rude na Jelovici skoraj popolnoma izčrpana. Kroparji in Kamnogoričani so jih začeli zato iskati skoraj po vsej Gorenjski in celo na Dolenjskem. Toda tudi ta nahajališča so kaj kmalu usahnila ter je tako v začetku 19. stoletja prišlo fužinarstvo v zagato in precejšnje težave. Te težave so se zaostrele zlasti takrat, ko je sredi 19. stoletja železarska industrija prehitela zastarelo fužinarstvo tudi v Kropli. Ta križa je vidna tudi iz precej močnega opadanja števila prebivalstva, ki se je zmanjšalo od 1240 prebivalcev v letu 1850, na 578 prebivalcev v letu 1931. V nasprotju z nekaterimi drugimi našimi železarskimi naselji, kjer je kapitalizem uničil solastnišvo fužin (prilastili so si jih namreč posamezni premožnejši kapitalisti), so se v Kropli solastniške fužine ohranile še precej dolgo. Naglo nazadujoče železarstvo je rešila pred takratnim propadom, ustanovitve žeblijarke in železno-obrtnega združenja, ki je bilo 16. novembra leta 1894.

(Dalje prihodnjič)

„KOMFORTNO STANOVANJE ZAGOTOVLJENO!“

Razglednice iz neke gorenjske vasi, ki je natanko podobna Cerkljam

PRVA RAZGLEDNICA je v barvah, z lepim zelenim ozadjem in belimi hišicami ter rožicami na oknih. Ta okena so razmajala praznično zvonjenje v učiteljevem srcu, ki je ravnokar prihajal službovat v te kraje. Zaslužil je, da se mu bodo davne sanje sprevrle v živo resnico. Hrepenje se je oziral po teh oknih. Sedaj bo konec njegovega hrepenenja po mirnem kotičku, kjer bi se lahko nemoteno posvetil svojemu delu za blaginjo ukaženih šolarjev (mimogrede: ta učitelj je idealist). Iz teh sladkih sanj ga prebudi občinski tajnik, ki so ga po učiteljevem prihodu vendarle nekje staknili (občina je velika, opravkov pa imajo občinski ljudje nič koliko). Tajnik je učitelja lepo sprejel in kmalu sta bila v živahnem pogovoru. Solnik je zvedel, da vedo za njegovo namestitve in da ga stanovanje tako rekoč že čaka, samo nekaj malenkosti se mora še urediti. Naj pride torej brez skrbni takrat in takrat, kajti župana sedaj ni dobili (važna konferenca!), brez njega pa občina ne more nič sklepati.

Tu vmes manjka nekaj razglednic. Zdi se, da jih je sol-

nik namenoma izgubil v tistih dolgih in deževnih jesenskih dneh pred štirimi leti. Skoda, kajti bile bi zelo zanimive, kot mi je pripovedoval sam. Videli bi n. pr., kako »prijazno« je sprejel župan novo učno moč (knjige o lepem vedenju pač še ni kupil); kako leta učitelj po fari in išče štedilnik naposodo; kako preseljuje dvakrat žalostno vdovo, išče pleskarja, električarja in druge, da bi spravil v red novo vdovino stanovanje in kako se po trupapolnem ubadanju in letanju ves srečen in potolažen vseli v stanovanje, ki mu je bilo tako velikodušno in s tolikšnim razumevanjem dodeljeno. In rečem vam, da je imel srečo, kajti vsem, ki so prihajali za njim, se ni godilo nič bolje — lahko celo rečemo, da še slabše.

Skoda, da je izgubljena tudi tista razglednica, ki tako lepo prikazuje živahno gradbeno dejavnost v tem kraju: dve stanovanjski poslopji podirajo, da bodo na njunih temeljih zgradili novo stavbo. Medtem se je nabralo še več novih in potrebnih ljudi — stanovanjskih interesentov, ki pa se še danes željno ozirajo po zaprtih oknicah.

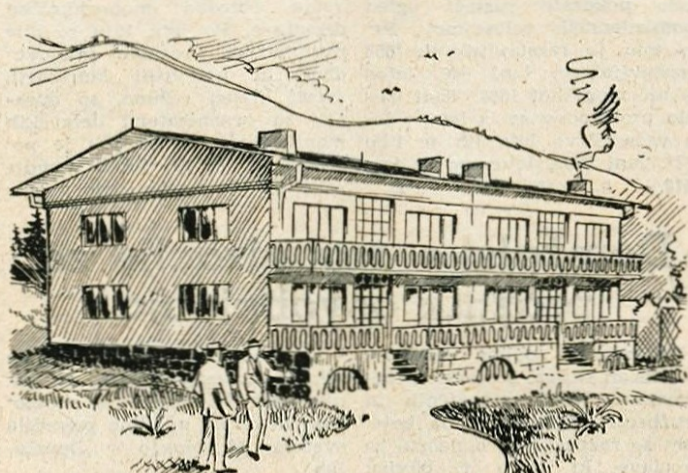
DRUGA RAZGLEDNICA je sedaj v tisku. Prikazovala bo lep učiteljski stanovanjski blok, za katerega imajo čudovit načrt — pa nič denarja. Na papirju je že 3 leta in vse bi bilo v redu, če ne bi bilo treba sedaj čakati na komuno, ki bo menda na mah rešila vsa težka vprašanja (tem laže, ker bo sedež v samem kraju).

V levem spodnjem kotu te razglednice bo stalo še nekaj: lep in prepotreben zdravstveni dom. Nanj čaka menda najteže, z veliko denarja in doktorjevo prizadevanostjo pridobljeni, zdravniški inventar, ki bo slej ali prej zarjavel v svojem za-

potrebno in izpraznjeno mesto občinskega tajnika s pripombo (podčrtano), da je stanovanje zagotovljeno! Sledi osebni dogovor. Novi tajnik je s pogoji zadovoljen. Vrne se domov, nato se sliki Soferja sta se do-

loži vse svoje na kamione, zapusti svoje stano in se kar čedno stanovanje, šoferja poženeta motorje in pripeljeta v odmoru med prvo in drugo sliko kompletnega tajnika na trg.

I. slika: Občina razpiše pre-

metava po postelji v svojem zasilem stanovanju, kajti preganjajo ga mračne sanje: bori se za stanovanje, ki ga še nima, pa mu ga že drugi odjedajo.

3. slika: Soferja sta se do-

loži vse svoje na kamione, zapusti svoje stano in se kar čedno stanovanje, šoferja poženeta motorje in pripeljeta v odmoru med prvo in drugo sliko kompletnega tajnika na trg.

2. slika: Razburjeno tekanje po vasi, sreli katere stojšnja tovrnjaka iz prve slike. V ozadju je videti prazne in razpoke prostore, ki bi se dali z malo truda in denarja urediti v primerno družinsko stanovanje (mimogrede: lep čas so že namenjeni živilozdravniki družini), v ospredju dve učiteljici v spalnih srajciah, ki so ju pravkar vrgli iz postelje, pred njima pa župan (reže!) in novi tajnik s kislim obrazom (še večji reže!). Pogajanja za preselitev učiteljic, ki se ščipljeta in sprašujta, če morda le ne sa njata, se izjalovijo. Vmes se sliši živnozdravnikovo godrnjanje in stokanje, ko se pre-

tako da še niso utegnili zasesti njegovega starega, že drugim obljubljenega stanovanja. Živilozdravnik se pomiri in spet sanja, kako se seli in kako živi v prečudovitem novem stanovanju.

Epilog. Stroški za to dvakratno selitev so znašali 35 tisoč dinarjev in so bili izplačani iz občinske blagajne vasi, ki je natanko podobna Cerkljam.

ČETRTA RAZGLEDNICA kaže nekatere občinske moše, ki si ogledujejo vse te in še druge

razglednice iz večletne zbirke. Pravkar sestavljajo po vseh predpisih zložen oglas o razpisu službenih mest (v drugo že, na prvega ni bilo odziva). Ob koncu vsakega razpisa pa ne pozabijo pripisati »KOMFORTNO STANOVANJE ZAGOTOVLJENO!«

Ljudje pa bodo prihajali — in razočarani odhajali. Ni stanovanj!

In tako bo šlo naprej vse do tlej, dokler se v tej vasi nekaj ne zgodi...

Vzgojni pomenki

Kaj je značilno za trinajstletnika?

(Nadaljevanje in konec)

Če je fant n. pr. navdušen plavač, se bo zanimal za knjige, ki govorijo o potapljanju in podvodnih raziskovanjih, za kar nekdo drugi sploh nima zanjmanja; deklica se morda posebej zanima za žensko modo in zalo prebere vse revije in knjige o modi, kar jih more doseči, dočim druga kaže enako zanimanje morda za knjige o koj-

Trinajstletnik za razliko od desetletnika prav tako ne bo sprejel brez pomisleka te ali one želje staršev ali učiteljev, naj bi se bavil s to ali ono stvarjo. Zato ga morajo odrasli študirati, da bodo spoznali, kaj ga pravzaprav zanima. Prav tako je um četrtošolca dobil tisto gibčnost, ki mu omogoča razumeti miselne eksperimente. Kmalu je tudi sposoben, da preizkuša svoj um v logičnem razmišljanju in pri dokazovanju za primer navajati kot resnično nekaj, za kar prav zagotovo ve, da ne odgovarja resnici. Ta način mišljenja mu pomaga, da more abstraktno misliti, kar je za geometrijo tako vženo.

Niža gimnazija je tudi čas, ko dobijo posamezni otroci smisel za družbeno življenje. Dečki in deklice so najraje v manjših ali večjih skupinah, ki nimajo nobenega posebnega pomena, če na to skupnost odgovarjajoče ne vplivajo starejši, kot je to slučaj n. pr. pri tabor-

nikih. Navadno pripadajo tem skupinam pripadniki istega spola.

Deklice se v tej starosti dobi zanimajo polagoma že za vlogo ženskega spola in družbi, negujejo lase in nohte, postajajo pozorne na uporabo kozmetičnih pripomočkov, na lepe obleke, ples in ravnanje s fanti. Nasprotno se dečki v tej smeri počasneje razvijajo ter razumevanje vloge moškega spola odgodijo še za leto ali dve s tem, da se zanimajo za živali, knjige ali dečke igre. S povprečno štrinajstim leti pa spreminjajo navadno svoja zanimanja: radi bi se učili šofirati, postanejo navdušeni športniki, polagoma pa tudi začne radi zahajati v tiste kraje, kjer se zadržujejo deklice, čeprav si še ne upajo povabiti jih na rendez-vous (sestaneček).

Iz Kamnika

Neznani moški, star okrog 25 let, je na poti iz Duplice proti Mengšu napadel dve ženski, ki sta šli peš domov v Mengeš. Eno je udaril s kamnom po glavi in jo podrl na tla, potem pa je začel mahati z nožem in zahteval denar. Ko sta mu izročili vse kar sta imeli pri sebi — okrog 4.500 din — je pobegnil. Zadnje tase je bilo na samih njih cestah na tem področju že več sličnih napadov.

DRUŽINSKI POMENKI

Kam z okras

Kadar želimo preurediti svoje stanovanje na sodobnejši način, večkrat ne vemo kam s slikami, fotografskimi povečavami, kipi, umetnim cvetjem in vazami, ker ti predmeti postanejo sčasoma prava navlaka.

V modernem stanovanju, kjer težimo po udobnosti in praktičnosti, so le za življenje najpomembnejši predmeti, vendar kljub temu ne sme biti povsem brez okrasov. Zlasti važna je izbira predmetov, ki naj bi predstavljali estetsko dopolnilo našega doma. Po možnosti naj okraski ne zavzemajo preveč prostora

in tudi ne časa za čiščenje. Izberimo le tiste, ki na človeka optično in psihično ugodno vplivajo in tako s svojo arhitekturo izpopolnjujejo harmonijo vsakega doma.

Kakšni naj torej bodo ti predmeti? Nikakor se ne smemo odločiti za neokusne vaze s svilnim, suknjenim ali papirnati cvetjem in pisano obravnanimi travami. Tudi preveč srebrnih in posrebrnenih predmetov nikar ne razstavljajmo. Ob raznih kipcih, pepelnikih in spominkih z morja jim bomo našli primerno mesto v omari.

Svež cvet je najprijetnejši okras doma. Male cvetke so najlepše v nizkih skledicah, vrtnice v elegantnejših vazah, razcvetele češnje v temnem, lepo oblikovanem keramičnem vrču, veje z mladim, trepetajočim brezovim listjem, pa v velikih mogočjih vazah. Okusna namestitve cvetja je torej umetnost, ki posreduje sobi radosten nadih življenja v naravi.

Zelo previdni moramo biti pri izbiri slik. Dobre, originalne umetnine so drage, slabe slike pa kvarijo izgled stanovanja. Če nimamo sredstev, je skoraj bolje, da se odločimo za radiranko, bakrorez, litografijo ali vsaj dobro reprodukcijo. Okviri naj bodo čim enostavnejši in stene ne preveč prenatrpane s slikami. Zavedati se moramo, da stanovanje ni muzej in oči se morajo v njem odpočiti, ne po u-

truditi.

O škrobljenju perila

Kadar peremo zavese, preginjala in bluže, jih pred likanjem nasrkobimo po sledečem navodilu: v škrob zamešamo nekoliko mrzle vode, da postane kot gladka bela kaša, nato pa jo med mešanjem polijemo s kropom. Gosto zmes razredčimo še z mrzlo vodo in vse skupaj nekoliko prekuhamo. Škrob ne sme biti gost.

Tudi za posteljino je dobro, če jo po pranju izplaknemo še v zelo razredčenem škrobu. Posteljino perilo se potem mnogo lažje lika in pozneje, ko je že zamazano, ostane precejšen del umazanije v vodi, v kateri smo perilo en večer pred pranjem namočile.

Moške srajce, ovratnike in manšete škrobimo s surovim škrobom. Žlico škroba pomešamo v mrzli vodi, ga razredč-

mo s toplo, a ne vrelo vodo, dodamo eno žlico boraksa in dememo v dobljeno raztopino perilo. Nato ga ožmemo in zavijemo v suhe krpe. Likamo šele po treh, oziroma po štirih urah.

Moda

Lahko in praktičen kostim iz drobno kariraste ali pepita tkanine, ki ga krasijo zametne manšete in prav tak ovratnik. 2. Izrazito poudarjena v linija daje pastelno obarvani pomladanski jopič mederen in eleganten videz. 3. Za dvodelno obleko na desni pa si izberemo blago z ozkimi progami. Široko krilo ima okrog in okrog globoke zalikane gube, životek pa je tesno prilagojen.

GLAS GORENJSKE

Izdaja: **Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje »GORENJSKI TISK«** Kranj, Koroška cesta 6.
Direktor in odg. urednik: **Slavko Beznik.**
Urejuje: **uredniški odbor.**
Tel. uredništva: št. 475, uprave št. 190 / Tek. rač. pri NB Kranj - okolica št. 624-T-127
Izhaja vsako soboto.
Letna naročnina 400 dinarjev
polletna 200 dinarjev
četrtletna 100 dinarjev
Posamezna štev. stane 10 din

RAZPIS

Na podlagi 89. in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list FLRJ št. 51-424/53) in 32. člena uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. list FLRJ št. 56-483/53) razpisuje komisija za razpis in imenovanje direktorjev mesto direktorja, odnosno poslovodje.

OBRTNEGA PODJETJA »UNIFORMA« KRANJ

- Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:
1. Ekonomska srednja šola s petletno prakso pri vodenju samostojnega obrata.
 2. Krojaški mojster s petletno prakso v krojaški stroki.
 3. Nedovršena srednja šola z desetletno komercialno prakso.

FINANČNO SAMOSTOJ. ZAVODA »REŠEVALNA POSTAJA« KRANJ

- Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
- Šofer ali mehanik z opravljenim izpitom z najmanj petletno prakso.
Prednost imajo šoferji ali mehaniki z opravljenim bolničarskim izpitom.

OBRTNEGA PODJETJA »VRTNARSTVO-EKONOMIJA« KRANJ

- Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati naslednji pogoj:
Vrtnarsko-cvetličarski mojster s prakso.

PODJETJA »AGROSERVIS« KRANJ

- Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati enega naslednjih pogojev:
1. Komerčalist z ekonomsko srednjo šolo in petletno prakso pri vodenju samostojnega obrata.
 2. Strojni tehnik z večletno prakso.
 3. Avtomehanični mojster z večletno prakso.

TRGOVINE »VOLNA« KRANJ

Poslovodja mora biti trgovski pomočnik z najmanj petnajstletno poslovodsko prakso, prednost imajo ženske.

TRGOVINE »GALANTERIJA« KRANJ

Poslovodja mora biti trgovski pomočnik galanterijske stroke z najmanj 3 letno poslovodsko prakso, prednost imajo ženske.

TRGOVINE »TEKSTIL« KRANJ

Poslovodja mora biti trgovski pomočnik v tekstilni stroki z najmanj 20 letno trgovsko prakso in 4 letno poslovodsko prakso.

TRGOVINE »DROGERIJA« KRANJ

Poslovodja mora biti farmacevtski pomočnik z najmanj 20 letno prakso v stroki.

TRGOVINE »KOMISIJSKA« KRANJ

Poslovodja mora biti trgovski pomočnik z najmanj 5 letno prakso v komisijski trgovini.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, potrdili šolske in strokovne izobrazbe ter opomom doseganje zaposlitve se vlagajo pri Tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1.

Skrajni rok za vlaganje ponudb je vključno do 30. aprila 1955.

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri LOMO Kranj

Mladina ni več prepuščena sama sebi

Mengeš — eno najstarejših gorenjskih naselij, ki je lani praznoval svojo 800-letnico — je tudi v kulturnem pogledu zelo razgiban kraj, posebno sedaj, ko se vse bolj razvija iz zaostlega kmečko-obrtniškega v napredno delavsko naselje.

Skoraj vse kulturno-prosvetno življenje je zajeto v DPD »Svoboda«.

Gledališka družina je verjetno steber kulturnega življenja v Mengšu. Posebno živahna je bila letošnja sezona. Največ uspeha so dosegli z opereto »Vasovalci« (režiral tovariš Ziberl), s katero so gostovali tudi v Bukovici in v dramo »Mladost pred sodiščem« (režiral tovariš Snuderl). Z njo so gostovali v Trzinu, Grobljah in na Viru. Tudi tretja gledališka uprizoritev je dobro uspela.

Te uprizoritve niso samo pokazale, da ima Mengeš številni gledališki ansambel, ampak tudi da ima mnogo talentiranih in sposobnih igralcev; razen tega pa tudi — kar se je opazilo pri operetah — mnogo dobrih pevcev.

Prosvetni delavci pomagajo kulturnemu društvu

Čprav so bile razmere za kulturno-prosvetno življenje v Gorenji vasi precej neugodne (treba je bilo obnoviti in preurediti dom TVD »Partizan«, KUD »Ivan Regen« ni prenehal s svojim delom. Takoj, ko je bil dom obnovljen, je dramska sekcija nastopila na domačem odru.

Naštudirala je kar dve drami: »V valovih bolesti« in veseligr »V Ljubljano jo dajmo«. Igralci so pokazali mnogo prizadevanja in uspeh ni izostal. Obe uprizoritvi sta odlično uspeli.

Se večji uspeh pa so oteževala razne objektivne težave, ki so bile le po neutrudnem delu članov odbora in igralcev samih, še pravočasno odstranjen. Prenovljeni oder je bil mnogo večji od starega. Kulise, ki so jih dosedaj uporabljali, so bile premajhne; niso imeli potrebnih zaves, ne razsveteljave (reflektorjev) itd.

Sedaj se igralska skupina pripravlja, da za 10. obletnico osvoboditve uprizori dramo Iva na Cankarja »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Razen igralske skupine ima KUD tudi moški in mešani pevski zbor, ki sta letošnjo zimo pokazala mnogo delavnosti. Sedaj pripravljata skupen koncert narodnih, umetnih in partizanskih pesmi. Tudi knjižnica je nabavila letošnje leto (s pomočjo Okrajnega odbora Ljudske prosvete) 72 novih knjig.

Se letošnja sezona bo sledilo nekaj uprizoritev novih gledaliških del in to predvsem v času, ko bodo proslavili 10. obletnico osvoboditve.

Posebno delovna sekcija DPD »Svoboda« Mengeš je ljudska knjižnica, ki se je ob finančni pomoči društva ter raznih ustanov in podjetij, močno obogatila z novimi knjigami. To je bralce zelo razveselilo, saj bero najraje nove knjige, ki grejo kar iz roke v roko. Razen knjižnice imajo urejeno tudi čitalnico, kjer je vsak dan precej živahno. Zlasti razveseljuje je dejstvo, da se tu največ zbira vajeniška mladina, ki najde v tem prostoru res najprimernejše razvedrilo. V čitalnici je na razpolago tudi več šahovskih garnitur, ki so vsako popoldne zasedene. Skoda le, da šahisti ne nastopajo organizirano, kar bi njihovo dejavnost še bolj povečalo, zlasti pa bi jih vzpodbudila razna tekmovanja s soslednjimi šahovskimi sekcijami. Knjižnico in čitalnico z uspehom vodi požrtvovalna Urška Peskar.

Pri delu društva marljivo sodelujejo prosvetni delavci Gorenje vasi, čeprav imajo — zaradi pomanjkanja učnih moči na osemletki — obilo poklicnega dela. Upravni odbor društva ima v načrtu, da bo dramska sekcija v letošnjem letu uprizorila še eno narodno igro na prostem in da bo društvo materialno pomagalo Rdečemu križu in Galskiemu društvu Gorenja vas.

Dobro so zaigrali

V Mošnjah je zadnje čase zelo razgibano kulturno-prosvetno življenje. Ni nedelje, da bi ne bila uprizorjena kakšna igra. Pred kratkim je tu gostovala igralska skupina iz Lese z dramo »Pod Golico«. Igra je bila gledalcem zelo všeč.

Pred tedni pa so Mošnjani sami uprizorili zelo zahtevno škotsko dramo »Molčča usta«. Zaigrali so zelo dobro saj so želi veliko priznanje gledalcev. Videti je bilo, da se je režiserka Kegl nova zelo potrudila in tudi igralci sami so vloge odlično interpretirali. Veliko pozornost je vzbudila Rezika Vidic, ki je odlično odigrala zahtevno vlogo memega dekleta Belinde. Tudi Pavel Kegl v vlogi zdravnika, ki je učil in naučil govoriti nesrečnega dekleta, je pokazal velik talent.

Mnogo pozornosti in odobranje.

Največ neposredne prosvetne vzgoje v Mengšu pa je opravila Ljudska univerza, ki tudi deluje v okviru DPD »Svoboda«. Vodi jo tov. Gorjup.

Letošnjo sezono so imeli kar 19 najrazličnejših predavanj: o kmetijstvu, nalezljivih boleznih, o vzgoji staršev, zgodovini itd. Udeležba je bila vselej zelo dobra, saj je prišlo na predavanja tudi po 100 poslušalcev. Največji uspeh je doseglo predavanje tovariša Vipotnika »O Burmi in Indiji«.

Društvo se je rodilo ob ustanovitvi muzeja in bo kmalu praznovalo 20-letnico svojega delovanja. Že dolga leta ga vodi raziskovalec loške zgodovine, znanstveni sodelavec Državnega arhiva Slovenije, profesor Pavel Blaznik.

Na nedavnem občnem zboru so pregledali sadove letošnjega dela: delen odkop Zgornjega stolpa na Kranjcu, raziskava ilirskega grobišča na Trzinu, Blaznikovo iskanje za sledovi loške zgodovine v Münchenu, kjer je pridobil za muzej čez 3000 mikrofilmov zgodovinskih aktov, izdaja Loškega zbornika, razstave; predvsem pa: sodelovanje pri delu za ohranitev srednjeveškega videza Skofje Loke (z ozirom na urbanistično prujevanje mesta).

Največja zanimivost občnega zbora je bilo Blaznikovo predavanje

Tudi glasbeno življenje je v Mengšu zelo živahno. Imajo poseben orkester (12 članov), ki nastopa skoraj na vseh prireditvah in slavnostih. Uspešno deluje tudi ženski pevski zbor, le moškega zbora zaenkrat še ni bilo mogoče osnovati. V Trzinu vadi nekakšen moški pevski zbor, ki pa še ni organiziran in registriran in ga bodo skupaj zasedeli v delo DPD »Svoboda« Mengeš. Ta zbor bi tvoril tudi jedro, okoli katerega bi se pozneje zbrali pevci iz Mengša.

Družbeno upravljanje tudi v muzejih

»Po sledovih loške zgodovine v Münchenu« (drugi del). Na poljuden način je po arhivskih virih pričaral poslušalcem srednjeveško Loko, njegovo gospodarstvo, sodstvo in kulturo ter važnejše dogodke iz tiste dobe.

Novo izvoljeni upravni odbor se je obvezal, da bo nadaljeval z lanj začetim delom; prizadeval se bo, da se bo muzej preselil na Loški grad, kjer bi muzejske zbirke našle primernejše okolje. Razen tega pa bo skušal rešiti tudi vprašanje Visokega, ki že dalj časa terja rešitev, posebno glede na opremo Tavčarjeve spominske sobe.

Pred zaključkom zbora je profesor France Planina sprožil debato o družbenem upravljanju muzejev z ozirom na muzejska društva in zakon, ki se pripravljata.

Osnutek zakona o družbenem upravljanju muzejev določa, da pride v upravni odbor muzeja le en član muzejskega društva. Prav o tem se je na občnem zboru v Loki razvila živahna debata: člani so ugotovili razliko med večjimi muzeji (republičnimi), ki niso tako tesno povezani z muzejskimi dru-

POSVET PEDAGOGOV V DOMŽALAH

Pred dnevi so se sestali v Domžalah prosvetni delavci — znani in izkušeni pedagogi — in razpravljali o raznih predlogih v zvezi z reformo šolstva. Med drugim so govorili o izobrazbi učiteljev, o izobrazbi mladine glede na potrebe družbe. Izraženo je bilo mnenje, naj da obvezno 8-letno šolanje mladini trdno osnovo splošne izobrazbe, ki bi bila dosegljiva večini šolobvezne mladine. Z ozirom na družbene potrebe kakršne so danes, je nujno, da se pouk prilagodi in tipizira po specifičnosti kraja, kjer je šola (v kmetijskih predelih naj se

posveča pažnja pouku kmetijstva, v industrijskih predelih naj se pouk prilagodi bolj tehničnemu izobraževanju mladine itd.).

Pri nas potrebujemo predvsem srednji in nižji strokovni kader, ki dobi osnovno znanje prav v naših 8-letnih šolah. Predmetnik za te šole naj bi obsegal: a) fizikalno-kemijsko skupino, b) prirodoslovno-matematično skupino in c) jezikovno skupino.

Predmeti naj bi ostali v glavnem isti, le učni načrt je treba skrajšati in upoštevati le tisto snov iz posameznih predmetov, ki je nujno potrebna za poklicno življenje in za nadaljnje izobraževanje. Sedanji učni načrti so preobširni, zato se mladina izgublja v učenju podrobnosti, ne dojame pa bistva posameznih predmetov.

Po predlogu naj bi v obveznem 8-letnem šolanju ne bilo obveznega poučevanja tujega jezika, pač pa naj bi bil ta ali oni tuji jezik neobvezni predmet, če se zanj prijavi v istem razredu vsaj 10 učencev.

Ker ročno delo in ročne sposobnosti mnogo pripomorejo k razvoju otrokovega mišljenja, je zelo priporocljivo in pametno, da bi pouk ročnega dela ponovno uvedli. Z ozirom na trenutne potrebe naše družbe, je utemeljena tudi zahteva po gospodarskem in gospodinjstvem pouku. Ta dva predmeta pa bi se poučevala le v višjih razredih 8-letke.

Na sestanku so ugotovili tudi, da bo treba marsikaj »reformirati« pri vzgojiteljnih samih. Ti naj bi ne iskali pri učencih le to, česar ne »najo, ampak naj bi resnično vzgajali in izobraževali ter izpopolnjevali otroke v izobraževalnem in vzgojnem pogledu. Zavedati se moramo, da imamo več tipov ljudi in vsak učenec je osebnosti zase, ki ga je treba spoznati in šele potem, ko ga poznamo, lahko pričnemo vzgajati.

POVERJENIKOM PREŠERNOVE DRUŽBE

Prosimo, da nam nemudoma javite dokončno število Prešernove družbe in število članov, ki so se naročili tudi na šesto knjigo »Zdrav človek v zdravem okolju«. Rok za naročanje na 6. knjigo smo podaljšali do 10. junija. Do takrat nam tudi sporočite število prednaročnikov na knjigo »Dežela sveta«, ki jo bomo ponatisnili. Cena je 200 din. Tajništvo Prešernove družbe

OB 10-LETNICI NASEGA FILMA

37 umetniških in 1407 ostalih filmov

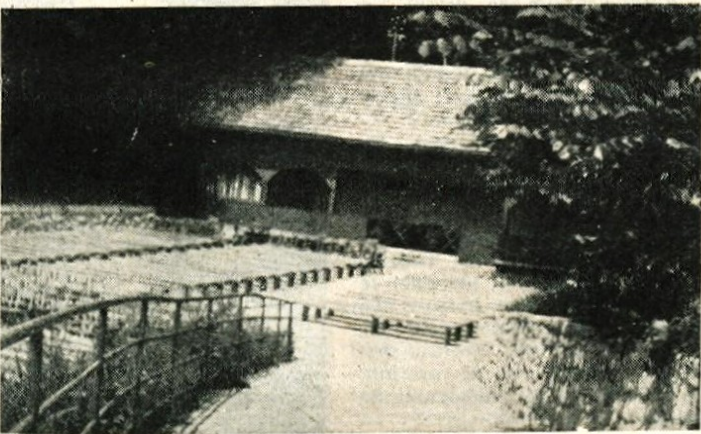
Letos poteka 10 let, kar so bile položene prve osnove za filmsko kulturno ustvarjanje pri nas. 10 let kar so prvič naši filmski delavci sproščeno segli po tem močnem izraznem sredstvu in ustvarili film, ki no-

Bilanca 10-letnih naporov: 37 celovečernih filmov, 406 kratko metražnih, 461 filmskih novic, 116 prosvetnih filmov, 6 risanih in 6 kulturnih filmov ter še 412 različnih drugih kratkometražnih filmov.

Kako so se ti uspehi konkretno odrazili, naj pokažejo nekatere številke o obisku kino predstav v Kranju. Leta 1939 je bilo 750 predstav, leta 1954 pa 2.002. Leta 1939 je bilo predvajanih 100 filmov, 1949 pa 210. Leta 1939 je obiskalo v Kranju kino predstave 21.000 ljudi, leta 1954 pa 463.000 ljudi, kar pomeni, da je bil povprečno vsak Kranjčan 25 krat na leto v kinu (za primerjavo naj povemo, da je bil vsak prebivalec Kölna — velikega industrijskega mesta v Zapadni Nemčiji — v kinu le 22 krat v letu).

Zaradi teh uspehov in naporov, jugoslovanski film tudi v svetu ni ostal neopažen. Poseben lep ugled si je pridobil dokumentarni film. Naši filmi so bili predvajani že na vseh petih kontinentih sveta; film »Kekec« pa je bil celo nagrajen na Beškem filmskem festivalu. Od kratkometražnih filmov je najbolj uspel na inozemskem filmskem tržišču »Splavarji na Dravi«.

Za počastitev 10-letnih naporov jugoslov. filmske ustvarjalnosti bodo v dnevi od 17. do 24. aprila po vseh naših mestih prireditve, svečane akademije, razstave in predstave naših filmov.

Letni kino v Kranju je že pripravljen

si ime prvi jugoslovanski umetniški film.

Film postaja iz dneva v dan močnejše kulturno-vzgojno sredstvo. Saj je edino, ki res progre v najširše množice in ki je najlažje dostopno vsem državljanom. Prav zaradi tega je ta kulturna panoga še toliko pomembnejša — in lahko rečemo, da smo v teh kratkih 10 letih dosegli na tem področju mnogo uspehov. Se večje uspehe so pač hromile razne pomanjkljivosti naše filmske proizvodnje — predvsem tehnična neizkušnost in neizpopolnjenost, pomanjkanje dobrih režiserjev in igralcev (le-ti so se večinoma rekrutirali iz vrst gledaliških igralcev), včasih pa tudi pomanjkanje umetniških ambicij ustvarjalcev samih.

Največja slabost jugoslovanske filmske proizvodnje pa je prav gotovo koprodukcija, ki je naša filmska podjetja le finančno oslabilo — zelo malo pa do prinesla k umetniškemu dvigu in tehnični izpopolnitvi. Upajmo, da se bomo v bodoče bolj oslonili na lastne sile in več gradili na izkušnjah iz preteklosti.

Kljub vsemu pa se danes lahko s ponosom ozremo na prehojeno pot naše filmske ustvarjalnosti, saj smo dosegli uspehe, ki jih ne bi pričakovali in ki jih ne opažamo nikjer.

Velik korak naprej pa nismo storili samo v proizvodnji filmov, ampak predvsem v tem, da smo omogočili slehernemu našemu človeku obisk kino predstav. Povečali smo število dvoran, predstav in kinoprojektorjev.

Filmi, ki jih gledamo

OTHELLO

Se enkrat Shakespeare! Tokrat v svojevrstni prireditvi Orsona Wellsa. Rekli smo svojevrstni, kajti ko je bil leta 1952 film nagrajen v Cannesu, so shakespeareologi Wellsa napadli, ker je menda grobo poneveril Shakespeara. Mi se sedaj ne bi podrobneje spuščali v ta problem, rečemo pa lahko, da je film zares svojevrstna priredba in da je v njem pravzaprav več Wellsa kot pa Shakespeara. Toda kljub temu smo s filmom zelo zadovoljni, kajti scenarij sam po sebi, izredna režija in prepričljiva igra vseh igralcev — zlasti še Wellsa samega — napravijo tako močan vtis, kot redko kateri film. Lahko rečemo, da je kljub svojevrstnosti v umetniški potenci enakovreden Shakespearovi dramii.

SUŽENJ

Problem tihotapljenja in pre-

povedanega uživanja mamil je danes eden najbolj perečih problemov Zapradsnega sveta. kajti tri četrtine svetovne proizvodnje mamil gre skozi roke tihotapev. Film »Suženj« se sicer ne bavi s prikazovanjem tihotapljenja, pač pa nam na primeru nekega zakonskega moža prikazuje na izredno učinkovit način duševno in telesno stanje tistih, ki zapadejo uživanju mamil. In še nekaj nam jasno pove ta film: vzrok, da ljudje zaidejo na to pot, je največkrat beda. V našem primeru: obupen socialni položaj mladega komponista in njegove žene.

Največji uspeh tega filma pa je igra Danijela Gellina, ki je na izreden način podal lik morfinista. Zgolj zaradi nje, če že zaradi drugega, ne si je vredno ogledati ta zanimivi film.

Deset let po zmagi

Ob deseti obletnici osvoboditve želimo našim delovnim ljudem posredovati nekaj izvornih prispevkov iz dobe narodno osvobodilne borbe, ki naj bi ostali trajen dokument za namcem na čas velikega junaštva in trpljenja slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov. Zaradi tega sta se okrajna odbora Zveze borcev NOV v Kranju in v Radovljici skupno z uredništvom »Glasu Gorenjske« odločila, da razpišeta

nagradni natečaj

za prispevke, ki bi obravnavali čas osvobodilnega boja in ljudske revolucije na Gorenjskem. Pogoji, da je neko delo nagrajeno je, da obravnava NOB in revolucijo na Gorenjskem in da delo še ni bilo nikjer objavljeno.

ZA LITERARNA DELA BODO PODELJENE 3 NAGRADE:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

PRAV TAKO ZA DOKUMENTARNO GRADIVO:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

RAZEN TEGA PA RAZPIŠUJEMO TUDI TRI NAGRADE ZA IZVIRNE FOTOGRAFIJE IZ NOB, KI ŠE NISO BILE OBJAVLJENE:

- 10.000.— dinarjev
- 8.000.— dinarjev
- 5.000.— dinarjev

Zirijo sestavljajo po dva člana OO ZB NOV Kranj in Radovljica ter član uredništva »Glasu Gorenjske«. Vsi kandidati naj pošljejo svoje prispevke uredništvu »Glasu Gorenjske« s šifro, v posebni zapečateni kuverti označeni s šifro pa ločen naslov pisca. Dela morajo biti v uredništvu najkasneje do 15. julija t.l. Zirijska pa bo rezultate objavila na Dan vstaje, 22. julija.

Uredništvo »Glasu Gorenjske« si pridržuje pravico, da objavi šifrirane prispevke pred pregledom žirije. Objavljeni prispevki bodo honorirani kot običajno.

OO ZB NOV KRANJ IN RADOVLJICA
TER UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«

V štirih letih trikrat republiški prvaki

O kegljačih, ki so najboljši v Sloveniji — Zastopani so tudi v državni reprezentanci

Ze dalj časa sem se pripravljaj, da bi naše bralce malo bolj seznanil o delu in uspehih kranjskih kegljačev. Tudi to pot je malo manjkal, da ne bi uspel napisati teh vrstic. To pa samo zaradi tega, ker se s tajnikom kegljaškega kluba »Triglav«, Stanetom Reboljem, nisva sporazumela. Kranjski kegljačji namreč podirajo keglje na dveh kegljiščih, eno je pri Domu JLA, kjer imajo tudi svoj klub, drugo pa v tovarni »Inteks«. Če sem ga iskal na enem kegljišču, je bil on prav gotovo na drugem. Tako sem ga »lovil«, dokler se končno le nisva srečala. Potem mi je skoraj tri ure pripovedoval o zgodovini, težavah, potrebah, načrtih in o igračih kranjskega kegljaškega kluba. Toliko mi je povedal, da bi lahko napisal že kar precej debelo knjigo.

1951...

TEGA LETA, 16. maja, je bil v Kranju ustanovljen kegljaški klub. Da je bilo za to ustanovitev res veliko zanimanje in veselje, nam dokazuje dejstvo, da je bilo v klub takoj včlanjenih 128 kegljačev. Kljub temu pa bi takrat verjetno ne prišlo do ustanovitve, če ne bi bilo 7 res navdušenih mož, prijateljev športnega kegljanja, med njimi zlasti Franca Jurgeleta, ki je bil tudi prvi predsednik kluba.

Star pogovor: Vsak začetek je težak — je tudi zanje veljal. Z ustanovitvijo kluba se niso imeli kegljači in potrebnih rekvizitov, niti sredstev. Vendar sta volja in veselje do kegljanja premagala te prve težave. S prostovoljnimi delom so si uredili kegljišče pri Domu JLA in še isto leto pričeli s smotnim treningom. Člani so si že v prvem letu priborili naslov republiškega prvaka, Franc Kavčič pa je bil prvi na tekmovalni najboljših kegljačev Slovenije.

1952... DVOSTEZNO KEGLJIŠČE V »INTEKSU«

Torej, KVALITETNI igrači so že bili v Kranju, saj so bili že na prvih svojih nastopih skoraj vedno najboljši v naši republiki. Zdaj je prišel čas, da si je odbor kluba lahko zadal nalogo pomnožiti članstvo. Ustanovili so mladinsko in pionirsko ekipo. Ker pa so prišli do spoznanja, da je za pionirje kegljanje preveč naporen šport, so njihovo moštvo razpustili. Kljub temu, da so svoje področje dela precej razširili, je bilo moštvo na prvenstvu Slovenije drugo, Zvone Debeljak je postal republiški prvak v narodnem slogu, Rajko Starc pa

ko podira keglje. Krogla, ki jo vrže, podre toliko kegljev, da je že leta 1953 zastopaj naše državne barve v A-representanci na svetovnem prvenstvu v Beogradu.

S svojim velikim in preciznim znanjem, z večkratno osvjetljuje prvga mesta na raznih tekmovanjih, s tretjim najboljšim rezultatom na svetu — por drel je že 918 kegljev v 200 lučajih, si je tudi Rajko Starc priboril vstopnico med najboljše desetorico v državi, čeprav je na svetovnem prvenstvu leta 1953 nastopil »le« v B-representanci. Pri tem moramo pripomniti še to, da sta tudi svetovni rekorder in drugi na svetovni lestvici najboljših kegljačev Jugoslovani.

1954... LETO NAJVEČJIH USEHOV — TUDI ŽENSKJE IN »ABRAHAMI« SO POSTALI AKTIVNI KEGLJACI

ZAKAJ JE TO leto, leto največjih uspehov? Člani in mladinci so si kot moštvo in kot posamezniki v vseh disciplinah kegljanja osvojili naslove prvakov Slovenije. Med posamezniki so bili to: Lado Martelanc, Rajko Starc (oba sta dobila tudi naslov mojstra kegljanja) in Miro Ambrožič. Vsi trije so si osvojili že po dve zlati kolajni, Martelanc pa je bil lani najboljši v državi — bil je državni prvak v narodnem in mednarodnem slogu.

1954. so Kranjčani tudi prvič gostovali v inozemstvu, kjer so od 5 dvobojev 4 dobili in le prvega zaradi velike utrujenosti izgubili.

Tudi število članstva se je lani precej pomnožilo. Bilo jih je že dvakrat več kot ob ustanovitvi — 250, od tega 26 žensk, ki so že tekmovala na republiškem prvenstvu v Celju in bile tretje! Med posamezniki je bila Angelca Martelančeva tretja, Jelka Ambrožičeva pa četrta.

Aktivni kegljači so postali tudi »Abrahami« — možje starejši od 50 let. V njihovi vrsti nastopa še danes najstarejši kegljač v državi — 76-letni Anton Starc, oče Rajka — mojstra kegljanja.

Kot vsako leto, tako bo tudi letos kegljaški klub »Triglav« za vse večje priznanje prireditve. Vendar če hočejo, da pridejo tudi gledalci do svojega užitka, morajo vse take prireditve imeti Kranjčani na prostem. To pa zato, ker nimajo primerne kegljišča. Na kegljišču pri Domu JLA ni niti toliko prostora, da bi lahko nastopajoči moštva gledali vsaj svojega tekmovalca med igro, kaj šele, da bi lahko kdo od gledalcev zasledoval dvoboje. Tudi na kegljišču v »Inteksu« ni skoraj prav nič drugače.

Prav gotovo je to pomankanje modernega športnega kegljišča precej vplivalo na kvaliteto kegljačev in na njihovo uspešno delo sploh. Če danes opazujete kranjske kegljače, boste opazili, da se pri njih nekaj dogaja, saj jim iz obraza kar sije neko zadovoljstvo in veselje. Morda bodo že čez 14 dni začeli z gradnjo novega modernega 4-steznega kegljišča pri Zlati ribi. Z nestrpnostjo pričakujejo, kdaj bodo lahko udarili prijeti za delo. Upajo, da bodo lahko za kranjski občinski praznik, 1. avgusta, že na novih kegljaških stezah imeli veliko prireditev. Prav gotovo bo to novo kegljišče v veselje mnogim Kranjčanom in vodstvo kluba je pričrčano, da bo število članstva naraslo na najmanj 800 članov, to je dobrih 500 več, ki danes zaradi pomankanja prostora ne morejo najti zabave pri športu, ki jih veseli — pri kegljanju. Ne dvomno bo z novim modernim 4 steznim kegljiščem tudi kvaliteta kranjskih kegljačev lahko še mnogo večja, ker bodo imeli tudi večjo možnost za treniranje.

FaBo

V Kamniku vsak dan več strelcev

Več kot 500 članov in prijateljev strelstva v 7 strelskih družinah

Strelstvo, lahko rečemo, je skoraj najbolj priljubljen šport v Kamniku. Uspehi posameznikov in strelskih družin na raznih tekmovanjih pa nam dokazujejo, da Kamničani niso samo navdušeni športniki — strelci, ampak, da so tudi dobri strelci.

Lado Burja, najboljši strelec-pionir v Kamniku

Prav gotovo bi bili njihovi uspehi še večji, če ne bi imeli toliko težav s slabim streliščem in če ne bi bili brez svojega doma, manjše dvorane, kjer bi lahko trenirali tudi takrat, ko je na prostem nemogoče.

Vendar so strelci v Kamniku vsak dan bolj nasmejanega obraza. To tudi ni nič čudnega, saj bodo morda že v najkrajšem času dobili novo, moderno

športno strelišče, ki bo dolgo 300 metrov. Sicer imajo danes tudi strelišče, samo kakošno! Razen tega pa je ta prostor namenjen še za razne druge prireditve, tako da strelci, čeprav je »strelišče« njihovo, le težko pridejo na vrsto. Težko se zvrste tudi zato, ker jih je veliko, saj jih je samo v sedmih strelskih družinah v Kamniku in bližnji okolici nad 500.

Torej, tudi Kamničani imajo iste težave kot prenekateri strelske družine na Gorenjskem. Če bodo strelci v Kamniku, potem ko bodo dobili novo strelišče, rešili še problem prostora, svojega doma, se bodo njihove vrste prav gotovo v enem tednu povečale vsaj za 5, če ne morda kar za deset odstotkov. Potem bi imeli strelci v Kamniku tudi več priložnosti in tudi večkrat bi se lahko urili v streljanju, kar bi mnogo do prineslo k njihovi kvaliteti in bi tako Kamničani lahko še dostojneje reprezentirali svoje mesto na raznih strelskih tekmovanjih.

Strelci — Kamničani imajo letos v načrtu veliko strelskih prireditev, prav gotovo pa bosta največji »Dan strelstva« in patrolni tek. Vsi strelci imajo tudi veliko željo, da bi se z vsemi strelskimi družinami na Gorenjskem čimbolj seznanili in zelo radi bi videli, če bi imeli z njimi kar največ medsebojnih srečanj.

Dopisujte v »Glas Gorenjske«

Pionirski leksikon

Odgovori:

28. Danes skoraj ni več kraja, v katerem ne bi bilo vodovoda. Vsak od nas porabi dnevno tudi po več vedric vode. — Kaj pa v starih časih? V petnajstem in šestnajstem stoletju je prevalec v mestu kot je Pariz, porabil na dan največ eno vedrico vode. Zdjaj si lahko predstavljamo, kako redko so se Parižani umivali in kako malo so porabili vode za pranje perila in čiščenje stanovanja. Seveda to tudi ni toliko čudno, saj takrat niso imeli vodovoda. Ponekod na trgih so imeli vodnjake, v katerih se je zbiral studenčnica, katere pa zaradi suše večkrat ni bilo.

V starih časih, razen tega da ljudje niso imeli vode, tudi niso imeli smisla za čistočo. In še ni tako dolgo, da so se ljudje začeli vsak dan umivati. Pred tristo leti se tudi najbolj poznanim ljudem ni zdelo, da bi se morali umivati. V razkošnih spalnicah, kjer so imeli velike postelje, katerih brez posebnih priprav niti postiljati niso mogli, preproge, beneška zrcala, ure in razne izdelke najboljših mojstrov, ni bilo nikjer umivalnika. Vladar se je vsako jutro obrisal z mokro brisačo po lících in rokah. To je bilo vse umivanje. Šele pred dvesto leti so prihli ljudje do tega, da je umivanje in pranje perila za zdravje in še za marsikaj nujno potrebno.

29. Glavica vžigalice je iz tvarine, ki se vname že ob najmanjšem segretju. Dovolj je, če se z vžigalico dotaknete vročega železa in že se bo vnela. Tudi ni potrebno drgniti vžigalico pet minut ali več ob škatico, ampak potegnete samo enkrat in že gorih. Zakaj? Zato, ker so v glavici vžigalce gorčični smoli, ki se že ob najmanjšem trenju hitro vnamejo.

30. Ali veste iz česa sestoji krompir? Če ne veste, napravite tale poskus: Nastružite surove krompirje v kašo, g zmešajte v stekleni posodi z vodo, precedite skozi krpo in počakajte,

da se tekočina usede. Na dnu posode nastane sloj neke bele snovi. Bel prašek boste dobili. Kaj je to? — To je škrob ali krompirjeva moka. Škroba je v krompirju zelo veliko, ker pa je zelo dobro skrit v majhnih štrambah — stanicah, ga ne vidimo.

Na ta tri vprašanja mi je poslala najboljše odgovore Cilka Stularjeva in bo za nagrado dobila lepo knjigo »Med gorami«, ki jo je napisal Ribič.

S tem je zaključeno našet tekmovanje. Trideset vprašanj je za nami in kaj mislite, kdo je bil najboljši? Kdo je dobil največ točk? Najboljši in največ točk — najboljšo oceno — je dobil Peter Virnik iz Kranja. Na vsa vprašanja mi je pošiljal redno odgovore in je le enkrat dobil za tri vprašanja samo tri točke. Za nagrado bo dobil mladinsko knjigo »Teleskop« in knjigo »Med gorami«

razen tega pa še pero s suhim črnilom.

Prav gotovo vas tudi zanima, kako sem ocenjeval. Zelo prepres. o. Za zelo dober odgovor sem dal dve točki, za pomanjkljiv eno, za slab odgovor pa nič.

Zdaj vas morda zanima, kakšno nagrado tekmovanje bo sledilo. Verjetno bom že v prihodnji številki začel objavljati razne uganke, v katerih bodo skrita razna vprašanja o pesniku Simonu Jenku in o njegovem delu. To pa zato, ker bo letos 120-letnica pesnikovega rojstva. Če boste pridno reševali, vam ne bo žal. Deset iz zrebanih pionirjev bo za nagrado brezplačno obiskalo proslavo 120. obletnice pesnika Simona Jenka in istočasno deležno še manjšega izleta, ki ga bo plačalo uredništvo.

Vse najlepše pozdravlja Vaš Kosobrin

Breskove pečke

(Kitajska narodna pravljica)

V davnih davnih časih je živel zelo lep deček v hiši svojega očeta. Oče je bil preprost človek, a mati je bila vila. Samo enkrat na leto jo je smel sin videti in srečala sta se vselej daleč zunaj mesteca, za riževimi polji, in sicer sedmi dan sedmega meseca, ko se je jenski veter podil čez golljavo in ko so dečki spuščali prve zmade pod nebo, da so bili videti kakor veliki ptiči med oblaki. S hrepenenjem in ljubeznijo je čakal deček vse leto na dan, ki je bil zanj dan radosti in sreče.

Ko je deček odrasel v mladega moža, je mati vedela, da ne bo smela več govoriti s sinom in da ne bo smela več prihajati na zemljo. Zato je bila tudi žalostna. Spraševala se je, ali bo sin prenesel to vest, če mu jo pove? Molčala je in iskala izhoda, kako bi mu mogla prihraniti bolečino slovesa in ločitve za vedno.

Ko sta se mati in sin torej

poslednjič sešla, mu je podarila mati brušeno stekleno skodelico, ki je bila napolnjena z najlepšimi breskvami. »Ko boš hodil proti domu, jih pojel!« Takoj ko se je sin poslovil od matere, je začel s slastjo jesti breskve, pečke pa je metal proč. Toda, ko je prišel drugo leto, sedmi dan sedmega meseca, da bi obiskal mater, je zašel in ni mogel najti poti, ki je držala k nji. Iskal je in iskal, a vse iskanje je bilo zaman. Kjer se je prej razprostirala ravan, je je stal dolgo in polno nizkih grščev in visokih skal.

Pečke breskev, ki jih je takrat metal pod tleh, so vzkašile in se spremenile v grčevne skale. Tako je mati, iz ljubeznivosti, sama zastavila pot, ko se vendar nista smela več sestati. Čeprav je mladi mož dolga dolgo iskal pot, ki bi vrgla dila do matere, je vendar več nikoli več našel in nikoli več ni videl svoje lepe matere. Hiša dil je nova pota in prehodil jih je z materino podobo v sru.

Kratke novice

V nogometni tekmi proti SK Domžale je zmigalo moštvo Unsnarskega tehnikuma, tudi iz Domžal, z rezultatom 4:1. Košarkarji Unsnarskega tehnikuma pa so z njimi izgubili za 35 košev razlike. Rezultat je bil 98:63.

V Kamniku sta se v povratni tekmi srečali strelski družini tovarne usnja in cinkarne iz Celja. Prvo srečanje v Celju se je končalo z zmago Kamničanov, pa tudi povratno srečanje so usnjari odločili v svojo korist, čeprav z manjšo razliko krogov. Posebno močna je ženska ekipa tovarne usnja, ki v poddrugem letu svojega nastopanja še ni izgubila nobenega dvoboja. Tudi pionirji lepo napredujejo.

Velike športne prireditve bodo v Kamniku ob praznovanju 10-letnice osvoboditve. Na programu je srednješolsko tekmovanje v atletiki in športnih igrah za celoten okraj Ljubljana okolica ter športna tekmovanja med domačjako, mengeško in kamniško komuno.

Lado Ambrožič zmagovalec

V torek je bilo končano kvalifikacijsko tekmovanje kegljaškega centra Kranj, na katerem je tekmovalo 30 tekmovalcev in so si Lado Ambrožič (podrl 819 kegljev), Jože Turk 798, Zvone Debeljak 795, Miro Ambrožič 792, Stane Valentar 791, Ivan Bajc 790 (vsi Triglav Kranj), Zvone Spec 781, Franc Rebolj 772 in Jože Slibar 768 (vsi z Jesenic) priborili pravico nastopiti na republiškem prvenstvu v Mariboru, ki se bo začelo 15. aprila. Na tem izbirnem tekmovanju so lahko tekmovali najboljši člani klubov Triglava, Jesenic, Ljubelj, Tržič, Roble — Radovljica, Krvavca — Cerklje in kegljači iz Kranjske gore. Tekmovanje je trajalo od 1. do 12. aprila na dvosteznem kegljišču v tovarni »Inteks«. Izen konkurence sta nastopila tudi mojstra kegljanja Lado Martelanc, ki je podrl 854 kegljev in Rajko Starc s 788 podrti keglji.

Pred kratkim so dijaki Unsnarskega tehnikuma iz Domžal bili gostje kranjskih dijakov na Tekstilnem tehnikumu. Tekmovali so v košarki in odbojki. V obeh srečanjih so zmagali tekstilci; v košarki 65:30, v odbojki pa 2:1.

Pretekli četrti je bil v prostorih šahovskega kluba Kranj redni mesečni brzoturnir za prvenstvo Kranja. Tega turnirja so se udeležili tudi nekateri šahisti iz Radovljice, ki so s tem vrnili obisk Kranjčanom. Pri članih je bil prvi Skorub, pred Misjakom in Hrenom, pri mladincih pa je bil zmagovalec Sagan.

Rezultati prvega kola spomladanskega dela tekmovanja GNP so se končali brez preseženja. Tudi vse tekme so se končale v pravem športnem zdušju. — Rezultati: Mladost Hrudiica 5:1 (4:0), Tržič : Bled 8:0 (4:0), Jesenice : Svoboda 7:1 (4:1), Prešeren : Triglav B 6:0 (5:0).

Preteklo nedeljo so Kranjčani: Jerman, Gorjanc in Rozman tekmovali na reki za Jadranski pokal v veleslalomu. Proti vsakemu pričakovanju so dosegli zelo velik uspeh — bili so najboljši moštvo in si osvojili Jadranski pokal. Proga za veleslalom je bila dolga 1100 metrov in je imela 46 vratil. Med posamezniki je zmagal Grawner (Avstrija) pred Wirmbergerjem (A) in Modričem (Mladost Zagreb).

TRIGLAV : SLOVAN 4:1 (1:0)

V nedeljo so Kranjčani spet po dolgem času pospravili ves izkupiček. To pot je Triglav premagal ljubljanskega Slovana z rezultatom 4:1. Na zelo slabem igrišču, tik pred tekmo se je vili huda ploha, so Kranjčani že v prvi minuti prišli po Stularju I v vodstvo. V drugem polčasu je Mihelčič še trikrat zatresel nasprotnikovo mrežo, gostom pa je uspelo za bitičen časten gol. Tekma je bila precej groba zlati s strani Slovana, kar bi sodnik Erlih z večjo odločnostjo prav gotovo lahko preprečil.

Martelanc med nastopom v inozemstvu

KAKO JE ZE BILO IN KAKO BO LETOS

SPET ISTA PESEM — že tretjič so postali moštveni republiški prvaki. Posamezniki pa bodo za ta naslov tekmovali še ta teden v Mariboru. Upamo, da z letošnjim letom ne bo tradicija prenehala in da bo slovenski prvak spet Kranjčan.

SPORED PRVENSTVENIH TEKEM GNP ZA 24. APRIL

Na Jesenicah — ob 14. uri 30 min. na igrišču Jesenic Jesenice : Ločan (mladinci), služb. Brejc; — ob 16. uri Jesenice : Bled, služb. Brejc. — V Lescah — ob 16. uri Prešeren : Tržič, služb. Vovk. — Na Bledu — ob 15. uri 30 min. Bled : Triglav (pionirji), služb. Canjko. — V Tržiču — ob 15. uri 30 min. Tržič : Ločan (ponirji), služb. Petrič. — V Kranju — igrišče Mladosti, ob 13. uri Mladost : Prešeren (pionirji) služb. Vučkotič; — ob 14. uri Mladost : Prešeren (mladinci), služb. Vučkotič; — ob 15. uri 30 min. Mladost : Svoboda, služb. Jocič. — V Skofji Loki — ob 16. uri Ločan : Triglav B, služb. Balderman.

Opozorilo. — Prvega maja ne bo prvenstvenih tekem GNP.

Iz sodnih dvoran

Dne 6. aprila 1955 je bila na Okrožnem sodišču v Ljubljani ponovna sodna obravnava proti obtoženima bratoma Markotu in Jožetu Cuiču, ki sta zaposlena v Železarni na Jesenicah, stanujoča v Kranju.

Okrožno sodišče v Ljubljani ju je obsodilo 26. 8. 1954 na 3 oziroma 2 leti strogega zapora zaradi roparskega napada.

Vrhovno sodišče LRS je s svojo odločbo razveljavilo prvo tno obsodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani, postavljen je bil drugi veliki senat Okrožnega sodišča v Ljubljani za obnovljeno obravnavo.

Dne 31. maja 1954 je prišel okoli 23.30 ure zvečer na postajo LM v Kranju delavec Jože Musolino, stanujoč v Kranju in prijavil, da je bil napaden in oropan. Roparja sta ga počakala v bližini stopnic, ki vodijo v Stražišče. Napadeni je izjavil, da je spoznal oba napadalca in da sta bila to brata Marko in Joža Cuič. Oba sta ga bajne močno pretepla in mu prizadelo jala težko telesno poškodbo, razen tega pa sta zahtevala denar. Na tleh ležečemu je Marko Cuič vzel listino, v kateri je

bilo 5000 dinarjev. Nameravala sta ga še odvleči na železniško progo.

Sodišče je na ponovni obravnavi zelo pazljivo in natančno razpravljalo o krivdi in odgovornosti obeh obtožencov.

Po zaslišanju prič in tajnem posvetovanju velikega 5 članskega sodnega senata je Okrožno sodišče izreklo oprostilno sodbo in odredilo takojšen odpust obeh oproščenih na prostost.

Kino

Kino »Storžič«, Kranj: 15. — 17. premiera amer. filma »Kapitanov raj«. Predstave ob delavnih ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 18. in 20. uri. 17. aprila ob 10. in 18. uri amer. film »Zaseda«. 18.—19. aprila francoski film »Suženj«.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 16. ob 19. in 21. uri ameriški film »Kapitanov raj«. 17. ob 18. in 20. uri ameriški film »Zaseda«.

Kino Naklo: 17. aprila angloski film »Rumeni metulj«. 22. do 23. aprila ameriški film »Ob veliki kočnici«. Predstave ob petkih in sobotah ob 20. uri, ob nedeljah ob 18. in 20. uri.

Kino »Krvavec«, Cerklje: 16. in 17. aprila francoski film »Plačilo za strah«. Predstave ob sobotah ob 20. uri in ob nedeljah ob 16. in 20. uri.

LOČANI!

Podružnica našega lista v Škofji Loki v pisarni podjetja »Transturist« uraduje v torh od 11. do 13. ure in v petkih od 15.30 do 17.30 ure. Tam lahko oddaste male oglase, objave, reklame, čestitke, zahvale, prav tako pa sprejema podružnica tudi nove naročnike, male oglase in objave.

JESIČANI!

Podružnica našega lista na Jesenicah, Prešernova c. 21, je odprta vsak torek in petek od 8. do 10. ure dopoldne. — Podružnica sprejema nove naročnike, oglase, objave, reklame, zahvale in čestitke.

OBJAVE - OGLASI

GLEDALISCE

Prešernovo gledališče Kranj
Sobota, 16. aprila ob 20. uri: Gostovanje v Radovljici. Claude Andre Puget — »Dnevi naše sreče«.

Nedelja, 17. aprila ob 16. uri: Saroyan, Sartre — »Glejte, Amerika!«. — Zadnja nedeljska predstava. — Izven in za poselele.

Torek, 19. aprila ob 16. uri: Za osnovni šoli Predoslje in Naklo pri Kranju — Oskar Würchner — »Pastirček Peter in kralj Brillantini«.

Četrtek, 21. aprila ob 20. uri: Vokalni koncert pesmi in opernih arij izvajata člana Ljubljanske opere, Sonja Drakslerjeva in Polde Polenc.

Sobota, 23. aprila ob 20. uri: Gostovanje v domu Partizana v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Claude Andre Puget — »Dnevi naše sreče«.

Nedelja, 24. aprila ob 16. uri: Joseph Kesselring — »Arsen in stare čipke« — zadnja nedeljska predstava.

Opozarjamo na vokalni koncert pesmi in opernih arij, katere izvajata člana ljubljanske opere — Sonja Drakslerjeva in Polde Polenc. Koncert bo v četrtek, 21. aprila v Prešernovem gledališču, vstopnice so v predprodaji že od petka 15. aprila dalje pri gledališki blagajni.

Mestno gledališče Jesenice
V soboto, 16. aprila ob 19.30 uri: F. H. Herbert — Vsakih sto let. Premiera. Red premieriski.

V nedeljo, 17. aprila ob 19.30 uri: F. H. Herbert — Vsakih sto let. Red I. Režija in scena Bojan Čebulj. Vstopnice za obe predstavi so še na razpolago.

MALI OGLASI

Prodaj stavbno parcelo v Škofji Loki. Poizve se Spodnji trg 14, Škofja Loka.

Prodaj mlado lepo kravo. — Podbrezje 86, p. Duplje.

Izobil sem osebno izkaznico in vojaško knjižico na ime Topčević Hanan, Tupaliče, p. Predvor. Najditelja prosim, da ju vrne proti nagradi na gornji naslov.

Prodaj orehovo spalnico (politirano). Ogled vsako popoldne. Naslov v upravi lista.

Gradbeno podjetje

»TEHNIK« Škofja Loka

sprejema kvalificirane in nekvalificirane delavce

Plača po tarifnem pravičniku.

Stanovanje v lastnem delavskem naselju.

Potor!

Gostinska podjetja, menze, restavracije, bolnišnice, klavniče, gospodinje in posebno mladina

ZBIRAJTE KOSTI

in jih oddajte našim odkupnim postajam Kranj, Tržič, Škofja Loka in Jesenice, ki vam jih plačujejo po 14 dn za kg

»ODPAD« LJUBLJANA

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 6., 7., 12.30, 15., 17., 19. in 22. uri. Oddajo »Zeleti ste — poslušajte« ob nedeljah ob 13.30 in vsak delavnik ob 13. uri.

»Gospodinski nasveti« vsak dan ob 7.30 uri. »Kmetijski nasveti« in »Kmetijska univerza« vsak delavnik ob 12. uri. »Pregled tiska« pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 17. aprila: 8.00 O športu in športnikih. 9.00 Otroška predstava — James Krüss: Stara ura. 11.20 Opoldanski sporred lahke glasbe. 12.00 Pogovor s poslušalci! 13.00 Pol ure za našo vas. 15.30 Po naši lepi deželi — Dušan Kralj: Se koroški furman veš za ta precartan kraj. 16.30 Zgodba za nedeljsko popoldne — If-Petrov: Negativni tip. 17.30 Radijska igra — Ivo Vojnović: Ekvinokcij. 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 18. aprila: 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo. 11.15 Solska ura za višjo stopnjo — prof. M. Topolovec: Za obletnico naše moderne. 14.30 Nove knjige. 15.15 Igra Češka godba. 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo — a) Otroške pesmi Tona Pavčeka — b) Basen »Mačka in miša«. 16.40 Poje moški zbor »Fr. Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja. 18.00 Radijska univerza. 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 19. aprila: 11.15 Cici-

banom — dober dan! 12.10 20 minut z Veselimi godci. 14.30 Zamimivosti iz znanosti in tehnike. 15.30 Dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori. 18.00 Zunanje-politični feljton. 18.30 Sportni tednik. 20.30 Radijska igra — Bernard Shaw: Don Juan v peklju.

Sreda, 20. aprila: 11.15 Solska ura za nižjo stopnjo. 12.10 Igra godba Ljudske milice. 14.30 Iz gledališč. 15.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko. 16.30 Modni kotiček. 18.00 Mednarodna radijska univerza. 20.00 Richard Strauss: Kavalir z rožo, opera v 3 dejanjih.

Četrtek, 21. aprila: 6.35 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije. 11.15 Za mlade pevce in godce. 14.30 Ljudsko-prosvetni obzornik. 16.00 Utrinki iz literature — Boleslav Prus: Lutka I. del. 18.30 Iz kolektivov za kolektive. 20.15 »Četrtek večer«. 21.00 Literarni večer — Oton Zupančič: Jerala.

Petek, 22. aprila: 11.15 Cici-banom — dober dan! 14.30 Novi filmi. 16.00 Za pionirje — Fr. Bevk: Knjiga o Titu. 18.00 Domače aktualnosti. 18.30 Spoznavajmo človeka. 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

Sobota, 23. aprila: 6.35 Pred mikrofonom so Stirje fantje in Veseli godci. 11.15 Pisan drobiž za pionirje. 14.30 Iz Uradnih listov. 16.00 Utrinki iz literature — Boleslav Prus: Lutka II.

Gorenjski gasilec

OBJAVA

Priprave za festival. Po sklepu sekretariata OGZ za Gorenjsko in v soglasju s štabom OGZ dajemo sledeča pojasnila za tekmovalce:

1. Za tekmovalce se lahko prijavijo člani in članice, ki so najmanj 3 mesece člani gas. organizacije.
2. Zenske desetine lahko nastopajo samostojno in imajo za 1 minuto ugodnejši čas za izvedbo vaj.
3. Desetine lahko nastopajo tudi v kombinirani sestavi, vendar ni za članice omenjene ugodnosti.
4. Kot posameznik lahko nastopi samo oni član ali članica, ki bo tekmoval tudi v desetini.

Pozivamo vsa društva, da takoj pričnejo z vajami za tekmovalce in nedeljski nastop, in sicer z redovnimi vajami ter pionirskimi desetini. Vsa društva, ki so svojočasno prešla od OGZ pionirske uniforme so dolžna izvežbati njihove pionirske desetine.

Prihodni teden pošljemo društvom prijave za tekmovalce, ki naj jih društva takoj izpolnijo in vrnejo svoji Občinski gasilski zvezi.

Izpitni za izprašane gasilce. Društva, ki imajo tečaje za izprašane gasilce, naj javijo brigadnim poveljnikom in obč. gas. zvežam datume izpitov. Brez prisotnosti pov. obč. gas. zveze se izpiti ne bodo smeli opravljati.

OBJAVA

»Transturist« Škofja Loka sporoča, da bo s 16. aprilom 1955 uvedel

dodatne avtobusne zveze v Selško in Poljansko dolino

Sobota, nedelja, prazniki dnevni pred prazniki,	Vsak dan	Proga	Sobota, nedelja, prazniki dnevni pred prazniki,	Vsak dan	Ob delavnikih
20.10	8.30	Šk. Loka	18.50	—	10.50
21.00	9.20	Zelezniki	18.00	—	10.00
20.10	—	Šk. Loka	18.55	5.40	—
21.18	—	Ziri	17.45	4.30	—

30. aprila, 1. in 2. maja 1955 bodo ojačene vse avtobusne zveze od vlakov v Selško in Poljansko dolino.

Opozarjamo, da bomo s 30. aprilom vozili dnevno do Zalega loga v Selški dolini, nekajkrat tedensko pa tudi do Podporezna (Zgaga).

Kranju« — s pričetkom ob 16. uri.

Zveza borcev Škofja Loka išče za partizanske sirote na svojem področju inštruktorje za angleščino, matematiko in slovenščino. Prijave sprejema matični urad na LOMO. Honorar po dogovoru.

Prodaj moško kolo, ogled v Gostilni na Bekselnu.

Prodaj poljski voz. Naslov v upravi lista.

Iščemo perico za 1 dan v tednu. Kranj, Prešernova 11.

Člani Sveta za zdravstvo in socialno politiko LOMO Kranj so v počastitev spomina umrle članice »Sveta Jelenc Tončke« prispevali v »Sklad za varstvo otrok« 4500 din.

Slovensko zdravniško društvo, podružnica Kranj, je namesto vodenca na grob umrlega prof. dr. Pavla Lunačka prispevalo v isti sklad 3.000 din.

Odbor sklada za varstvo otrok se zahvaljuje darovalcem za posnemanja vredno dejanje.

OBJAVI

Strelska družina Jesenice razpisuje mesto hišnika strelskega doma. Interesenti naj pošljejo na naslov Strelska družina Jesenice kratek življenjepis od leta 1941. do danes. Uprava SD želi, da bi bila to družina brez otrok, prednost imajo mlajši upokojenci. Interesenti se lahko dnevno osebno zglasijo v strelskem domu popoldan od 16. ure dalje.

- »Transturist« Škofja Loka vabi na dvo- in trodnevne izlete z avtobusi v juliju in avgustu.
1. Koroška — Grossglockner — Salzburg (trodnevni, julija);
 2. Koroška (dvodnevni, julija);
 3. Trst — Gorica (dvodnevni, avgusta);
 4. Trst — Benetke (dvodnevni, avgusta).
- Za vse izlete prijave do 5. junija (tel. 242).
- Prav tako pripravljajo obisk velesejmov v Celovcu (dvodnevni 11.—12. avgusta). Prijave do 1. julija; na Dunaju (trodnevni 11.—18. septembra). Prijave do 30. julija;
- v Gradcu (dvodnevni 1.—9. oktobra). Prijave do 15. avgusta.

RAZPIS

Zdravstveni dom Bled razpisuje službena mesta za:

- 1 medicinsko sestro,
- 1 bolničarko — administratorko v Splošni ambulanti na Bledu.

Kvalifikacija za med. sestro: Šola za medicinske sestre z diplomom; za bolničarko: 1 letna bolničarska šola z uspešno opravljenim izpitom in nekoliko prakse v ambulantni administraciji.

Plača: Osnovna plača po Uredbi, dopolnilna plača po tarifnem pravičniku.

Reflektantke naj vložijo prošnje (kolektivna din 180 in din 95 v gotovini) najkasneje do 30. aprila 1955 na Zdravstveni dom Bled.

RAZPIS

Referat za varstvo kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti pri Svetu za prosveto

Potrošniki, tudi čez poletje si nabarite premog in drva pri »Kurivo« - Kranj

Gorenja Sava, telefon št. 1-92

Kdo nas, iz Kranja in bližnje okolice, že več let preskrbuje s kurivom v mrzlih jesenskih,

zimskih in spomladanskih mesecih, seveda pa prav tako tudi čez poletje. Vse tovarne, podjetja, šole, razne druge ustanove in privatniki, kupujejo premog in drva pri »KURIVO« Kranj.

PREMOG IN DRVA IMA »KURIVO« VEDNO V ZADOSTNIH KOLIČINAH NA RAZPOLAGO

Premog vseh vrst — lignit iz Velenja, rjavi premog vseh velikosti, od prahu do največjih kosov iz rudnikov Trbovlje, Senovo, Kočevje in Krmelj — lahko vsak potrošnik v katerem koli letnem času nabavi pri »KURIVO«, ki ga danes dobavlja in posreduje že v tako velikih količinah, da se potrošnikom ni potrebno bati, da bi bile v zimskih mesecih morda njihove peči mrzle.

Da je res tako, nam dokazujejo nekatere številke iz prejšnjih let v primerjavi z današnjimi. Celoten promet »KURIVO« v prvem tromesečju leta 1953 je bil 7.407.000 dinarjev, v istem času 1954. leta že 11 milijonov 227.000 dinarjev, v pr-

vih treh mesecih letos pa celo 15.873.000 dinarjev, kar predstavlja za dobra dva milijona dinarjev večji promet kot v prvem polletju leta 1953. Motili bi se, če bi mislili, da se je promet za toliko zvečal zato, ker so tudi cene večje. Ne! Letos so v primerjavi z lanskim letom cene premoga za tri odstotke nižje, lignit pa se je ocenil celo za 6 odstotkov. Kako potem, da je promet toliko večji? Odgovor je zelo preprost: zato, ker »KURIVO« - Kranj vsako leto nabavlja večje količine kuriva. Pred dvema leti je »KURIVO« posredovalo potrošnikom 6.800 ton lignita, letos pa ga bo 11—12 tisoč ton.

Prav tako, kot s premogom, je »KURIVO« tudi z drvmi — meh-

DOBER NASVET

Slaba volja in čisto nepotrebnost razburjanje potrošnikov velikokrat ni na mestu, saj so v večini primerov sami krivi, da je tako. Veliko Kranjčanov in ljudi iz njihove bližnje okolice meni takole: premog in drva sta nam najbolj potrebna pozimi, zato si bom nabavil kurivo tudi takrat. Torej vsak ve, da potrebuje največ kuriva pozimi. Zakaj si ga potem ne nabavi že poleti, saj ima »KURIVO« premog in drva tudi takrat na razpolago? Ne čakajte zadnje meseca, saj nikjer ne morete priti vsi naenkrat na vrsto in prav tako tudi ne pri nabavi kuriva. Zato naj bo res dober nasvet: kurivo za zimo si nabavite že poleti!

ki mi okroglicami in cepanicami kot bukovimi — dobro založeno. Zato naj se potrošniki ne boje, da bi morda tedi primanjkovalo.

»KURIVO« - KRANJ PRIPOMOČNA VSEM PREBIVALCEM IN SVOJIM POTROŠNIKOM NAJ SI KURIVO ZA ZIMO NABAVIJO ŽE POLETI!

Kako si znanstveniki zamišljajo življenje takrat, ko bomo pisali leto 2000

MOTORNO DVOKOLO ZA NA LED

Nek francoski konstruktor je naredil poseben motor - motocikel - za vožnjo na ledu, ki ga žene velik propeler na zadnjem koncu vozila.

VELIKA HIDROCENTRALA NA URALU

Na Uralu, blizu mesta Molov, so pred kratkim zaključili z gradnjo največje sovjetske hidrocentrale. V neverjetno velik jezero na reki Kami (največji pritok Volge) je vzdano 800.000 kubičnih metrov betona in 14.500.000 kubičnih metrov razne zemlje.

AVTOBUS ZA 180 POTNIKOV

V švicarski tovarni Saurer so pred kratkim skonstruirali največji avtobus na svetu. Avtobus ima dva voza, ki sta zvezana z zaprtim hodnikom in obliki harmonike in tako predstavlja celoto.

EVROPEJCI PRVAKI SVETA V KAJENJU S PIPAMI

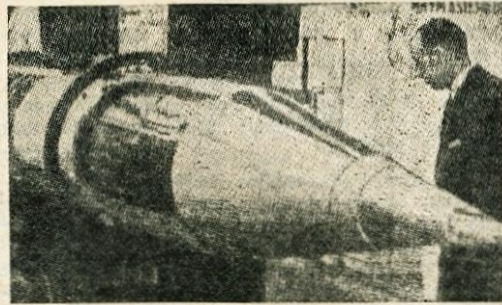
V Montrealu, Kanada, je svetovno prvenstvo za naslov šampiona v kajenju s pipo. Do sedaj s precejšnjo prednostjo vodijo Evropejci pred ostalimi narodi sveta. Na prvem mestu je Stiling iz Kopenhagena, ki je v 99 minutah in 15 sekundah pokadil 3,3 grama tobaka.

Za kratek čas

»E, kaj pa ti? Ali loviš ribe?«
»Ne, kje pa, ženo učim plavati.«

V zadnjem desetletju napreduje tehnika z velikanskimi koraki. Iz leta v leto se izpopolnjujejo izumi, ki so še za naših mladih dni izgledali popolnoma neostvarljivi.

Prototip raket, ki bo popeljala prve potnike na mesec.

ni mogoče izkoristiti vse te pridobitve moderne tehnike v miroljubne namene. Vendar se po vsem svetu počasi, a vztrajno uveljavlja ideja, da je končno vendarle treba postaviti tehniko v službo ljudstva.

Iz živalskega sveta

Živali, ki razumijo šolo

So živali, ki so po naravi dobrodušne, druge spet hudobne, nekatere vedno žalostne in spet druge, ki so rade vesele. Težko si mislimo, da bi utegnili biti lenivec vesel ali da bi se dal mlad bik kar tako dražiti, ne da bi podivjal.

Resnica je, da se je neka papiga naučila žvižga svojega gospodarja. S tem žvižgom je gospodar klical svojega psa. Kadar je papiga zaživžgala, je pes pridrvel v sobo, meneč, da ga kliče gospodar.

Na nekem parniku so imeli zelo razposajeno opico. Najrajši se je potikala po kuhinji. Nekoč, ko je kuhar odšel za nekaj trenutkov na krov, je opica odprla vodovod in polivala vodo po tleh.

Neka druga opica v londonskem živalskem vrtu je zvezala dvema mlajšima opicama rep. Nepopisno se je zabavala s tem, ko je opazovala mali opici, kako sta se trudili, da bi šli narazen.

Sloni morilci

Rodezijska vlada je pred kratkim izdala odredbo, v kateri predpisuje borbo proti slonom - razbojnikom, ki predstavljajo za tamkajšnje prebivalce veliko škodo. To so sloni, ki se jim zaradi velike vročine čisto zblede, dobijo tako imenovano tropsko bolezen »amoke«, in takrat uničujejo vse na kar naletijo.

Borba s temi sloni - razbojniki pa je zelo

Če danes ne bi bilo političnih razprtij in borbovske politike, ne bi bilo na svetu 59,5% ljudi, ki bi bili podhranjeni! Pa poglejmo nekaj tehničnih čudes, za katere nam obetajo znanstveniki, da bodo postala v prihodnjih 50 letih stvarnost.

NA POČITNICE - NA MESEC

Predvsem bo v teh letih izdelana raketa za raziskovanje vsemirja. Z njo se bo lahko vsakdo brez postanka pripeljal z Zemlje naravnost na Mesec. No, ta zamisel je že stara, le da je po izjavah strokovnjakov bližje ostvaritvi kot kdajkoli prej.

PRAZNE, ZAKLENJENE TOVARNE

Znanstveniki, ki proučujejo razvoj industrije, trdijo, da bodo tovarne bodočnosti vedno zaprte in da v njih ne bo žive duše. Proizvodni proces se bo reguliral avtomatično iz določenega centra.

Zrak v velikih mestih, posebno tam, kjer je nakopičene dosti industrije, je danes zelo slab. V njem je polno prahu, dima in saj. Posamezna večja industrijska mesta pokriva debel sloj saj in prahu...

Cez 50 let tega ne bo več. V še tako velikem in še tako industrijsko razvitim mestu

bo zrak svež, dober. S posebnimi pripravami ga bodo namreč sproti očistili.

KAJ PA ČLOVEK?

V prihodnosti bo torej vse avtomatizirano. Samo na gumb boš pritisnil in že se bo naredilo tisto, kar si želel. Kaj pa s človekom?

Tudi v tem so znanstveniki optimisti. Pravijo, da čez 50 let ne bo nič nenavadnega slaviti 100-letnice. Biologija bo imela takrat poseben ekstrakt za povečanje aktivnosti kapilar in podaljšanje njihove evolucije.

ŠE NEKAJ ZA GOSPODINJE

Svetlobo in toploto bomo dobivali v 2.000. letu od kozmičnih žarkov in sončne energije. Zarnic ne bo več. V kuhinji bo stala namesto štedilnika elektronska pečica, v kateri bomo lahko pripravili vse mogoče jedi v nekaj minutah.

Takšen bo v letu 2000 dirkalni avtomobil

Volno bodo popolnoma spodrinila umetna vlakna. Tudi v načinu oblačenja bodo nastale določene spremembe. Žene se bodo v tem pogledu vse bolj približevale moškim.

Evo, nekaj »novosti« iz 21. stoletja. Zgleda, da ne bodo napačne.

Anekdote

Rimski cesar Neron je živel v večnem strahu, da ga bodo vrgli s prestola. Zato je naredil umoriti vse svoje senatorje. O tem je govoril tudi Seneo, filozofom. Ta mu je odgovoril: »To lahko storiš. Vse lahko spraviš s poti razen enega: svojega naslednika!«

Po državnem udaru so prijatelji silili Cezarja, naj ga vsepovsod spremlja telesna straža. Cezar je odbil. »Če bi se moral bati za svoje življenje«, je dejal, »potem raje takoj umrem, kakor da bi vsak dan pričakoval svojo smrt.«

V neki debati v francoskem parlamentu o nezadovoljnosti prebivalstva v Alzaciji, je rekel neki poslanec:

»Poincaré je blesteče dokazal svoj državniški genij: v I. svetovni vojni je izgubil 2 milijona francosko govorečih Francozov. Namesto njih je dobil poldrugi milijon Francozov, ki ne govorijo francosko.«

Richard Wright: AFRIKA in jaz

naj se zvrste pred ministrskim predsednikom. Potem, ko so jim prebrali kratko obrazložitev njihovih ciljev in dolžnosti, so pozvali vsako ženo posebej, naj z dvignjeno desnico ponavlja zaprisego:

»Prisegam na moje življenje, da bom z vsemi silami delala za Ljudsko stranko in mojega vodjo Kwame Nkrumah. Prisegam, da bom sledila svojemu vodji in vestno izpolnjevala njegova povelja, da se bom z vsemi močmi uprla vsakemu imperialističnemu poskusu razbiti enotnost naših vrst in da se bom z vsem srcem borila za obnovo naše izgubljene nacije. Tako mi bog pomagaj!«

Zaprisega na nekega vodjo? V dvajsetem stoletju? Nato sem pomislil. Toda zakaj ne? Ta zaprisega je bila morda najbolj razumna zaobljuba, kar so jih te žene v dosedanem življenju sploh dale. Prej so prisegale na nevidne poganške in krščanske bogove, sedaj pa prisegajo na nekoga, ki je neposredno povezan z njihovo vsakdanjo srečo. Bi bile te neizobražene žene, ki se še niso izmotale iz mrež mistike, sploh sposobne razumeti abstraktno zaprisego na neko zastavo ali ustavo? Zaradi njihovih tradicij in njihove kulture jim je morala zgledati prisega popolnoma logična, ker so bile tako navajene iz dosedajših obredov. V družbi, kjer vladajo svilo in zlato okičeni poglavarji, zmoro samo simbol nekega živega človeka, nekega človeka, ki ga vsi lahko vidijo, slišijo, nagovorijo in opazujejo njegova dejanja — zmoro samo živeči simbol, dati ljudem občutek, da jih zaprisega resnično veže.

Ko sem se naslednje jutro prebudil, je bilo moje presenečenje nad tem, kar sem videl še večje. Videl sem nekaj popolnoma novega. Kako čudovito raznoliko enotnost je skoval Nkrumah: krščanstvo in poganstvo, plemenski kult in seksualnost, nacional-socializem, socializem, stanovanjisko izgradnjo, zdravstveno službo in načrte za industrializacijo...

Prejšnji večer nisem imel časa, da bi razmišljal o tistih kačastih, podrsujočih plesih, o tistem čudnem upogibanju in zvijanju telesa... To, da obstoji neka vez med afriškimi domorodci in ameriškimi črnci, o tem ni nobenega dvoma. Toda v čem se le-ta odraža? Skupina ameriških antropologov se je pred časom bavila izključno s temi problemi — z odkrivanjem tistega, kar je na čuden način imenovala »afriški ostanki«. S tem izrazom je poskušala povedati prav to, kar sem opazil jaz. Ko sem razmišljal o dogodkih prejšnjega večera, sem našel nove stične točke: smeh, pri katerem se upognejo kolena, glava pa kot v zadregi obrne proč; poseben način gibanja z nogami, če je človek zadovoljen in sporazumen; nepojasnjel, skoraj mračen molk, če je drugačnega mnenja, ali nekemu kljubuje... Vse to je bilo čudno, vendar resnično.

Zmeda, ki jo je povzročila v meni ta nova spoznana stvarnost, ni izhajala iz neke zahteve, naj iz srca zatajim moje sorodstvo z Afriko. Mnogo bolj sem si belil glavo s tem, kako naj pojasnim ta afriški »ostanek« v Ameriki, ko sem vendar vztrajno odklanjal teorijo o mističnem vplivu »rase« in bil prepričan, da se človeka, kakršen že je, lahko v osnovi zajema le v konkretni družbeni sloje, v katerih živi. Vzdiham sem; to je bil res velik problem...

Neutrudno sem hodil po ulicah Akkre. Ko sem se tako potikal po mestu, sem prvič v življenju odkril, da kodrasti lasje lahko opravljajo koristno funkcijo; uradniki in šolarji so si zatikali vanje rdeče in rumene svinčnike, da bi jih ne izgubili; nekateri otroci so nosili na glavi celo tintnike in šolske knjige. Opazoval sem dekletce, ki je lupilo pomarančo, jo razpolovilo na dva dela, si dalo enega na glavo, drugega pa med potjo uporabilo.

Ko sem zavil iz glavnih cest v labirint ozkih, s kamenitimi zidovi zaprtih ulic, sem bil pripravljen na odklonilni, celo sovražni sprejem. Priprl sem oči; pred menoj je ležala pisana scena: truma mož, žena in otrok. Vladoval je popoln nered... Imel sem vtis, da se je ta črna človeška gmota tako pomešala z zemeljskim blatom, da se je komaj lahko določilo, kje začne človeško meso in kje neha zemlja. Vsi ti ljudje stanujejo v blatu in žive od blata, pri čemer zgledata, da se meso njihovih teles neopazno spaja z zemljo.

Vsahel od vročine sem se na povratku napotil do vladnega letnikovca, kjer me je čakal nek neznan mlad Afričan. Rad bi govoril z menoj.

»Kaj lahko storim za vas?« sem ga povprašal. »Dr. Wright...?« je začel. »Toda, jaz vendar nisem doktor,« sem ga prekinil. »Torej, sar,« se je zarežal, »jaz delam pri angleški družini tu nasproti...« »Da?« »Vi ste Američan, sar? Kajne?« »Da.« »Morda mi lahko pomagate, sar? Prosim,« je moledeval. »Bom poskusil. Za kaj pa gre?« »Veste, sar, mi ne moremo Angležev. Med vojno sem spoznal ameriške vojake, ki so bili spodobni, sar,« mi je pojasnjeval. »Sedaj bi se hotel kaj naučiti. Želel bi posecati kak ameriški tečaj in zato mi je potrebna pomoč, sar.« »Kakšen tečaj pa bi radi obiskovali?« sem povprašal.